

s. 2

Gasili pożar busów

s. 2

Czeska: Kiedy naprawią nam chodniki

s. 14-15

Rozmowa z ks. Isakowiczem-Zaleskim

Piątek
10 Września 2021

Nr 70 (2199)
Cena: 3,00 zł
(w tym 8% VAT)
ISSN 1644-1249
INDEKS 349887
WYDAWCA
POLSKI

DZIENNIK STARGARDZKI

Stargard, Chociwiel, Dobrzany, Ińsko, Suchań, Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa

Nasz Region:

Pomorze Zachodnie

Kiedy wyremontują kładkę na Inie?

s. 2

Impreza rowerowa w Dobrzanach

s. 20

Raport o warunkach pracy nauczycieli

OGŁOSZENIE

OGŁOSZENIE

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
języka angielskiego
AGATA SŁOMSKA

tel. 500 434 522
aga_0110@wp.eu

Czekają na obiecanie przez prezydenta ławki

s. 3

OGŁOSZENIE

Przedsiębiorstwo AGROMA Spółka z o.o.
w Koszalinie

PILNIE ZATRUDNI

osoby na stanowiska

kierownika sklepu oraz sprzedawcy
w sklepie firmowym w Stargardzie

Od kandydatów wymagamy:

- wykształcenia minimum średniego
- umiejętności obsługi komputera
- prawa jazdy kat. B
- mile widziane będzie doświadczenie w pracy w handlu

Oferujemy:

- dobre wynagrodzenie
- zatrudnienie na czas nieokreślony
- pakiet socjalny

Osoby zainteresowane prosimy o przesyłanie CV oraz listu motywacyjnego na adres: kadry@agromakoszalin.pl do dnia 20.09.2021r. informujemy, że skontaktujemy się tylko z wybranymi kandydatami.

W CV proszę zawrzeć klauzulę: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w celu rekrutacji zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)”.

mikulski nieruchomości

Goleniów/Szczecin/Nowogard/Stargard/Świnoujście/Kołobrzeg/Gdańsk

www.mikulski-nieruchomosci.pl

Brak postępów na al. Spacerowej Wciąż czekamy na remont kładki na Inie

Mieszkańcy przypomnieli się ostatnio odnośnie zapowiadanego jakiś czas temu remontu kładki na rzece Inie znajdującej się na al. Spacerowej.

Niestety ze względu na zły stan techniczny jeszcze po kładce na Spacerowej nie przejdziemy

Wracamy do tematu kładki na rzece Inie na ul. Spacerowej. Temat został przez nas poruszony jest dłuższy czas temu, ale jak na razie kładka pozostaje wyłączona z ruchu ze względu na zły stan techniczny.

- Kiedy w końcu ruszy remont tej kładki? Musi upłynąć kilka lat – pyta jeden z zniercierpliwionych tym faktem mieszkańców.

Skierowaliśmy w tej sprawie zapytanie do Urzędu Miejskiego. Rzecznik prasowy urzędu Piotr Styczewski wyja-

śnia - Termin remontu zależy od możliwości budżetowych. Obecnie analizowane są różne opcje przeprowadzenia prac. Poszukujemy rozwiązania, które nie generowałoby wyjątkowo wysokich kosztów. Na ten moment nie można jednak jeszcze mówić o konkretach – informuje P. Styczewski.

Tak więc będziemy musieli się jeszcze uzbroić w cierpliwość. Po kładce chyba szybko nie przejdziemy...

Piotr Słomski

Taki napis chyba jeszcze długo będzie witał tych, którzy będą chcieli przejść po kładce na Inie

Strażacy gasili pożar busów

Minione dni strażakom z naszego powiatu minęły spokojnie. Druhowie odnotowali tylko kilka drobnych zdarzeń.

Strażacy z Dobrzan gasili pożar samochodów typu Bus. Foto. OSP. Dobrzany

W miniony poniedziałek w godzinach nocnych do Stowiska Kierowania Komenta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie wpłynęło zgłoszenie o pożarze dwóch samochodów w miejscowości Ognica w Gminie Dobrzany. Na miejsce zdarzenia zadysponowano 2 zastępy Ochotniczej Straży Pożarnej w Dobrzanych. Po dojeździe stra-

żaków na miejsce potwierdzono pożar dwóch samochodów typu Bus marki Mercedes. Strażacy podali 3 prądy wody w celu ugaszenia pożaru.

W minioną środę strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Ińsku zostali zadysponowani na ulicę Jana Pawła II by uratować dwa psy, które wpadły do studzienki kanalizacyjnej.

red

Mieszkańcy Lechickiej zniercierpliwieni

Jak długo jeszcze używane ubrania będą się wysypywać z kontenera?!

Otrzymaliśmy sygnał, że na ul. Lechickiej ponownie doszło do przeładowania kontenera na używane ubrania, co powoduje wysypywanie się ich a następnie zaleganie wokół pojemnika i w jego pobliżu na ulicy.

Mieszkańcy nie kryją swojego poirytowania tą sytuacją

- Ta sytuacja niestety wciąż się powtarza – mówi nam zgłaszający problem mieszkaniowiec – Uważam, że lokalne władze powinny znaleźć jakieś skuteczne rozwiązanie, bo jak na razie widać, że jest z tym problem – dodaje.

W związku z tym zwróciliśmy się z zapytaniem do lokalnych władz i służb miejskich, o to jak często pojemnik na Lechickiej jest opróżniany i kiedy może nastąpić oczyszczenie terenu. Niestety do momentu zamknięcia składu gazety nie otrzymaliśmy odpowiedzi. Gdy tylko ją uzyskamy opublikujemy ją w najbliższym wydaniu Dziennika.

(ps)

Taki widok faktycznie zakłóca poważnie estetykę okolicy.

Wieniawskiego, Ciepna i Przemysłowa

Mieszkańcy chcą obiecanych przez prezydenta ławek

Stargardzianie chcą by na ulicach Wieniawskiego, Ciepnej i Przemysłowej zostały zamontowane ławeczki wzdłuż drogi.

Mieszkańcy Wieniawskiego chcą, żeby na ich ulicy zostały zamontowane ławki

W swoich sygnałach mieszkańcy pytają dokładnie o to, kiedy dojdzie do skutku deklarowana przez prezydenta na początku obecnej kadencji inwestycja w postaci ustawienia ławek w ciągu wymienionych ulic. Tę sprawę przypomniawszy zresztą w ostatnim czasie również radny Damian Gralak, kierując w tej sprawie zapytanie do prezydenta.

- Sądzę, że warto byłoby żeby ławki znalazły się na ulicy

Wieniawskiego – mówi jedna z mieszanek – Tutaj codziennie spaceruje tyle osób a nie ma gdzie usiąść i nie mówię jedynie o osobach starszych ale również o matkach z dziećmi, a przecież młodzi ludzie też chcieliby sobie przysiąść – zaznacza kobieta.

- Na przystankach na żądanie na ulicach Ciepnej i Przemysłowej w ogóle nie ma ławeczek – dodaje jeden z przechodniów - Uważam, że taki

podstawowy element powinien się tam znajdować. A poza tym czasami ludzie tamtędy biegają albo jadą rowerem i kiedy chcieliby np. się na chwilę zatrzymać, to nawet nie ma na czym usiąść – podkreśla mieszkaniak.

W związku z tym zwróciliśmy się z zapytaniem do Urzędu Miejskiego o to, czy istnieje obecnie możliwość realizacji zapowiadanej inwestycji. Jeżeli tak, to kiedy mogłoby to nastąpić? Odpowiedzi udzielił nam rzecznik miasta Piotr Styczewski - Zakładamy, że ławki zostaną zamontowane w tej lokalizacji jeszcze jesienią. Chcielibyśmy żeby pojawiły się tam najpóźniej w październiku – informuje urzędnik.

Miejmy nadzieję, że ławeczki pojawią się w czasie zapowiadanych przez rzecznika miasta i że najpóźniej w październiku mieszkańcy będą mogli już z nich korzystać.

Piotr Słomski

Ławeczka przydałaby się dla przykładu na przystanku na żądanie na ulicy Przemysłowej

Podobnie brak jest ławeczki na przystanku na ul. Ciepnej

NIE „WYSIEDŹ” RAKA

O tym, że z rakiem nie ma żartów mówią nie tylko lekarze, ale i pacjenci, którym udało się pokonać tego groźnego przeciwnika. Podkreślają, że nie wolno ulegać mitom o uciążliwej diagnostyce albo unikać zgłaszania objawów, bo to temat wstydlivy, a nawet tabu. Tak często zdarza się chorym na raka jelita grubego, którego co roku wykrywa się u ponad 20 tysięcy osób w Polsce.

Rak jelita grubego to trzeci – po raku piersi i płuc – u kobiet oraz raku płuca i prostaty u mężczyzn – najpowszechniejszy nowotwór w Polsce.

TAK DLA RUCHU I DIETY

Na raka jelita grubego częściej są narażeni mężczyźni niż kobiety. Na część czynników ryzyka nie mamy wpływu, jak na skłonności genetyczne (gdyż ten rak bywa dziedziczny) czy na wiek, bo spotyka się go zwykle wśród osób po 50. roku życia. Przypadki rodzinne (zwykle związane z mutacją genów albo zwiększonym ryzykiem zachorowania w rodzinie) stanowią około 30 proc. zachorowań. Do innych czynników ryzyka należą: obecność gruczolaków w jelicie grubym, wrzodziejące zapalenie jelita grubego, choroba Leśniowskiego-Crohna czy zakażenie paciorkowcem kałowym.

Wiele zależy od nas, bo ten rak – jak twierdzą eksperci – jest w dużej mierze spowodowany stylem życia. Nadwaga, otyłość i brak aktywności fizycznej zwiększają ryzyko zapadnięcia na tę chorobę. Rakowi jelita grubego sprzyja nałogowe palenie papierosów, jak też dieta obfitująca w mięso i tłuszcze, a uboga w błonnik.

UWAGA NA OBJAWY

We wczesnym stadium rak jelita grubego rozwija się bez objawów i taki stan może trwać nawet 10 lat. Jeśli pojawiają się dolegliwości, to zwykle

towarzyszą już dużym guzom, bo pacjenci – na ogół – z fałszywie pojętego wstydu – nie rozmawiają o nich z lekarzami. Do najczęstszych objawów nowotworu jelita grubego należą:

- Zaburzenia rytmu wypróżnień – chorzy muszą częściej korzystać z toalety, mimo że nie zmienili diety ani trybu życia.
- Zaparcia – dokuczliwe zatwardzenia mogą być oznaką nowotworu.
- Biegunki, zwłaszcza z dużą ilością gazów, które utrzymują się przez wiele tygodni, powinny skłonić do wizyty u lekarza.
- Krew w stolcu to często znak, że w jelitach rozwija się nowotwór.
- Zmiana wyglądu stolców to też powód do wizyty u lekarza.
- Utrata wagi bez widocznej przyczyny to kolejny powód do niepokoju i kontaktu ze specjalistą.
- Osłabienie, szybkie męczenie się, stan podgorączkowy, senność mogą być skutkiem anemii, która jest często wywołana niedoborem żelaza z krwawienia z guza w jelicie.
- Wśród objawów raka jelita grubego są też wzdęcia, skurcze jelit, uczucie niepełnego wypróżnienia i dolegliwości bólowe.

Każdy z tych objawów należy niezwłocznie zgłosić lekarzowi, który wskaże dalsze kroki.

NIE BÓJMY SIĘ DIAGNOSTYKI

Najlepszą profilaktyką jest kontrola czynników, które zwiększają prawdopodobieństwo zachorowania na raka jelita grubego, jak ograniczenie spożywania alkoholu, aktywność fizyczna, unikanie nadwagi i otyłości, rzucenie palenia.

Ważna jest profilaktyka wtórna, czyli wczesne wykrywanie raka, bo tak można skuteczniej leczyć pacjentów. Wcześniej wykryty nowotwór jest w 100 proc. wyleczalny. Najprostszym jest badanie krwi utajonej w kale, co należy robić raz w roku przy pomocy testów. Innym narzędziem są wzornikowania, czyli oglądanie jelita grubego od środka specjalnymi aparatami, m.in. przy pomocy kolonoskopii. Dzięki niej można usunąć polipy jelita grubego i sprawić, aby rak nigdy się nie pojawił. W Polsce w ramach Programu badań przesiewowych bezpłatną kolonoskopię wykonuje się u pacjentów w zależności od stosowanego syste-

mu badań. Program realizowany jest w placówkach w całej Polsce. Lista ośrodków wykonujących badanie dostępna jest na stronie www.bbp.org.pl/osrodki/.

Pierwszą kolonoskopię należy wykonać po 50. roku życia, a potem powtarzać co 10 lat. Jeśli w rodzinie były przypadki tej choroby, badania trzeba zacząć po przekroczeniu czterdziestki i wykonywać je częściej.

KOLONOSKOPIA PRZED EMERYTURĄ

Teresie pozostał już rok do emerytury i nie miała ochoty na kolejne badania okresowe. Kierownik administracyjny był jednak nieugięty, więc już z rana zgłosiła się w przychodnię. Lekarz pytał o choroby w rodzinie, więc opowiedziała o nadwadze matki i o babci, która przeszła piekło stalinowskiego więzienia i w wieku 92 lat zmarła na raka jelita grubego. – Wystąpienie tej choroby w rodzinie, wiek i terapia hormonalna, którą pani stosuje w związku z menopauzą, są wskazaniami do kolonoskopii – uznał lekarz i wypisał skierowanie.

Teresa słyszała, że to badanie jest nieprzyjemne, dlatego – wychodząc z przychodni ze skierowaniem – żałowała, że wspomniała o chorobie babci. Mimo początkowego wahania po tygodniu zgłosiła się do pracowni endoskopii szpitala miejskiego, zwłaszcza, że kierownik kilka razy pytał, kiedy wreszcie przyniesie zaświadczenie od lekarza medycyny pracy.

Wcześniej musiała odpowiednio przygotować organizm do badania. Samo badanie okazało się mniej uciążliwe, niż sobie wyobrażała. Później Teresa trochę się denerwowała, bo – jak sprawdziła w internecie – geny są ważne przy raku jelita grubego. Z ulgą przyjęła otrzymane po paru dniach wyniki, które nie wzbudziły niepokoju lekarza. Teresa podziękowała nawet kierownikowi za wymóg przebadania się, bo dzięki temu przejdzie na emeryturę spokojna o swoje zdrowie. I wcale jej nie przyszło do głowy, że za trzy lata badanie trzeba będzie powtórzyć.

PROFILAKTYKA NOWOTWORU JELITA GRUBEGO – JAK UNIKNĄĆ CHOROBY?

By zmniejszyć ryzyko zachorowania na raka jelita grubego, warto:

- regularnie uprawiać aktywność fizyczną,
- stosować zdrową dietę, bogatą w warzywa i owoce,
- ograniczyć tłuszcze zwierzęce w diecie,
- ograniczyć spożycie alkoholu.

Ponadto osoby, które skończyły 50 lat, powinny pamiętać o:

- regularnych badaniach okresowych,
- kolonoskopii – co 10 lat,
- badaniach kontrastowych jelita grubego – co 5 lat,
- corocznych testach na krew utajoną w kale.

W profilaktyce nowotworu jelita grubego kluczowe są regularne badania kontrolne, dzięki którym można go wykryć wcześniej, gdy jego wyleczenie jest niemal pewne.

Chcesz wiedzieć więcej, szukasz informacji na temat bezpłatnych badań, wejdź na www.planujedlugiezycie.pl lub zadzwoń na bezpłatną infolinię 800 190 590.

Infolinia jest czynna 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu.

Jesteś pracodawcą? Dbasz o zdrowie swoich pracowników? Weź udział w programie PracoDawca Zdrowia.

Więcej informacji na stronie: planujedlugiezycie.pl zakładka PracoDawca Zdrowia.

PLANUJĘ DŁUGIE ŻYCIE Ministerstwo Zdrowia

Kampania społeczna „Planuj długie życie” realizowana w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030, finansowana ze środków Ministra Zdrowia.

Ul. Czeska

Kiedy naprawicie nam chodniki?

Mieszkańcy zwracają się z sygnałem odnośnie fatalnego stanu chodników na ul. Czeskiej.

O stan chodników pytał prezydenta w ostatnim czasie radny Damian Gralak – Chodniki na ulicy Czeskiej są bardzo zniszczone przez korzenie drzew, samochody itd. – zaznaczał w zapytaniu radny.

Mieszkańcy w bezpośrednich sygnałach podzielili się z nami swoim niezadowoleniem ze stanu chodników – Najbardziej niebezpieczne są odstające i popękane płytki. Można sobie na nich skrócić kostkę – powiedział jeden z przechodniów.

W związku z tym skierowaliśmy zapytanie do Urzędu Miejskiego o to, czy remont chodnika jest planowany przez miejskie władze. Jeżeli tak, to kiedy może nastąpić jego realizacja?

W odpowiedzi rzecznik prasowy miasta Piotr Styczewski odpowiedział - Termin realizacji inwestycji zależy od możliwości budżetowych. Jednak niezależnie od tego, firma zajmująca się bieżącym utrzymaniem stanu technicznego ulic w momencie stwierdzenia miejsc zagrażających bezpieczeństwu pieszych przeprowadzi niezbędne roboty cząstkowe – poinformował P. Styczewski - Chciałbym przypo-

Jeden z chodników na ul. Czeskiej, na wielu fragmentach, faktycznie jest w kiepskim stanie.

mnąć, że w rejonie os. Chopina wciąż inwestujemy. Jeszcze w tym roku – na ul. Czeskiej i Wileńskiej – położona zostanie nakładka slurry seal (inaczej cienkie warstwy bitumiczne na zimno – to technologia polegająca na wypełnianiu nierówności, kolein oraz wykonaniu cienkiej

nakładki, red.). Poza tym na ul. Chopina wybudowaliśmy nowy chodnik, a jeszcze w tym roku nowa droga dla pieszych będzie na ul. Szymanowskiego. Nie wszystkie zadania możemy wykonać od razu – dodał urzędnik.

Piotr Słomski

Na parkingu Park&Ride przy ul. Barnima praca wre

Będzie tam 300 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, zatoki dla autokarów i zadaszone stojaki na rowery. Przebudowywana jest również sama ul. Barnima. Po zakończeniu inwestycji jezdnia będzie szersza, piesi zyskają nowy chodnik, a rowerzyści – ścieżkę.

Każdego dnia dużo się dzieje na placu budowy. Widać już fundamenty budynku socjalno-biurowo-usługowego. Na ul.

Barnima trwa również budowa kanalizacji deszczowej. Likwidowane są kolizje z siecią energetyczną i sieciami teletechnicz-

nymi. Roboty toczą się też przy nowym, dopiero powstającym chodniku prowadzącym od I peronu dworca PKP w kierunku P&R. Kolejny element inwestycji to kontynuacja budowy sieci kanalizacji deszczowej w kierunku ul. S. Wyszyńskiego oraz instalacji sanitarnych.

Park&Ride to kompleksowy projekt, z którego skorzystają zarówno kierowcy, pasażerowie transportu zbiorowego, piesi oraz rowerzyści. Nowy parking ułatwi zamianę samochodu lub roweru na pociąg, bus albo komunikację miejską. Przebudowaną ul. Barnima będzie się jeździło wygodniej. Cykliści zyskają tam nową ścieżkę, a piesi – komfortowy chodnik. Całość uzupełni odpowiednie oświetlenie. Wartość inwestycji to około 20 000 000 zł.

Prace przy budowie parkingu Park&Ride idą pełną parą

Info UM/opr red

Odeszli do wieczności...

Pochówki 8.09.2021

MAREK KOT, lat 23, zmarł 26.08

Uroczystości pogrzebowe odbyły się o godz. 14.30 na Nowym Cmentarzu

Pochówki 9.09.2021

RYSZARD CZERCZAK, lat 63, zmarł 4.09

Uroczystości pogrzebowe odbyły się na Cmentarzu w Kluczewie LESZEK KALUKAJTYS, lat 63, zmarł 6.09

Uroczystości pogrzebowe odbyły się na Cmentarzu w Poczerninie Pochówki 10.09.2021

WŁADYSŁAW KOKOLUS, lat 92, zmarł 5.09

Msza Święta zostanie odprawiona o godz. 9.00 w kościele w Poczerninie

Pochowanie nastąpi po Mszy na Cmentarzu w Poczerninie JANUSZ KOZIERADZKI, lat 66, zmarł 4.09

Msza Święta zostanie odprawiona o godz. 11.00 w kościele pw. Św. Ducha

Pochowanie nastąpi po Mszy na Starym Cmentarzu WALERIA JUREK, lat 95, zmarła 6.09

Uroczystości pogrzebowe odbędą się o godz. 13.00 na Starym Cmentarzu

KRZYSZTOF SOZAŃSKI, lat 51, zmarł 5.09

Msza Święta zostanie odprawiona o godz. 14.00 w kościele w Brudzewicach

Pochowanie nastąpi po Mszy na Cmentarzu w Suchaniu Pochówki 13.09.2021

ROMAN SIUDA, lat 85, zmarł 7.09

Msza Święta o godz. 12.00 w kościele pw. Miłosierdzia Bożego

Pochowanie nastąpi po Mszy na Nowym Cmentarzu

MARIA JANKOWSKA, lat 69, zmarła 8.09

Uroczystości pogrzebowe odbędą się o godz. 14.00 na Starym Cmentarzu

OGŁOSZENIE

KAMIENIARSTWO

Emil

TANIE USŁUGI Własne

-NAGROBK
-KOMINKI
TERMINOWO
SOLIDNIE
TRANSPORT GRATIS

ul. Spokojna 3B
 Stargard Szczeciński
515 133 319

www.kamieniarstwo-emil.stargard.pl

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE W POWIECIE STARGARDZKIM

Rejestracja telefoniczna:

91 480 49 19 lub **91 480 49 23**

w godzinach 8.00-15.00

z wyłączeniem dni ustawowo wolnych.

Więcej informacji na stronie www.powiatstargardzki.pl

PRACA PRACA PRACA PRACA PRACA PRACA

Firma poszukuje

samodzielnych pracowników do prac na elewacjach na terenie Szczecina

- Oferujemy atrakcyjne wynagrodzenie zależne od posiadanego doświadczenia i umiejętności.
- Stabilne zatrudnienie!
- Dowozimy ze Stargardu.

Nie płacimy tygodniówek. Praca na umowę o pracę (w wyjątkowych sytuacjach zaliczka)

TEL: 506 919 102

Miasto na bieżąco remontuje drogi

Oprócz zaplanowanych, dużych i kosztownych inwestycji w Stargardzie wykonujemy też mniejsze prace w ramach bieżącego utrzymania ulic należących do miasta. Tam, gdzie to konieczne, wypełniane są ubytki. Nawierzchnia w niektórych miejscach jest wzmacniana. Remonty są zaplanowane lub wykonywane doraźnie – np. po ulewnych deszczach.

Oprócz zaplanowanych, dużych i kosztownych inwestycji miasto wykonuje też mniejsze prace w ramach bieżącego utrzymania ulic

Nowa nawierzchnia pojawiła się na ul. J. Niemcewicza. Dwie warstwy mineralno-bitumiczne wzmocniły odcinek od ul. Głównej do ul. R. Traugutta. Dzięki temu – zwłaszcza w zbliżającym się okresie jesienno-zimowym – poprawi się komfort kierowców

poruszających się po os. Kluczewo. Wartość prac na ul. J. Niemcewicza to ponad 130 000 zł. W ramach tej zaplanowanej inwestycji poprawiona zostanie też nawierzchnia na ul. Czeskiej i ul. Wileńskiej. Wykonawcą jest stargardzka firma EMULEX

Kalinowski. W ostatnim czasie wzmocniono także nawierzchnię na najbardziej zniszczonym fragmencie ul. H. Żybułtowskiej. Na odcinku kilkudziesięciu metrów położono tam warstwę mieszanki mineralno-bitumicznej. W planach jest też kolejny remont należącej do miasta części tej ulicy. Trzeba jednak pamiętać, że w pobliżu wciąż powstają kolejne bloki. Gruntowna modernizacja będzie możliwa dopiero po zakończeniu inwestycji dewelopera, który również powinien zadbać o dojazd dla mieszkańców.

Również w ramach bieżącego utrzymania ulic co roku wiosną naprawiane są zniszczenia po zimie. Drogowcy uzupełniają ubytki w całym mieście. Poprawiane jest też oznakowanie pionowe. Nowe, wyraźne linie oddzielają pasy jezdni, drogi dla rowerzystów i przejścia dla pieszych.

Info UM/opr red

OSP Dolice

Projekt „Animator życia społecznego na wsi - OSP”

Druhowie z Ochotniczej Straży Pożarnej w Dolicach rozpoczynają realizację zadania „Animator życia społecznego na wsi - OSP”. Zadanie współfinansowane jest ze środków Pomorza Zachodniego, Gminy Dolice oraz środków własnych OSP w Dolicach.

Na jutro druhowie przygotowali pokaz dotyczący zagrożeń związanych z pożarami sadzy w kominach, pożarami oleju w kuchni oraz mieszkań. Pokazy odbędą się na specjalnie zbudowanej do tego celu makiecie

i prowadzone będą z użyciem specjalistycznego sprzętu gaśniczego. W ramach realizacji zadania zakupionych zostanie również 8 kompletów rękawic specjalnych i kominarek dla członków OSP w Dolicach.

Pokazy odbywać się będą od godziny 16.00 na placu za Urzędem Gminy Dolice, towarzysząc obchodom Gminnych Dożynek w Dolicach.

Info OSP Dolice/opr red

Wiadukt na Pierwszej Brygady otwarty za to na Bogusław IV zamknięty

Od wczoraj kierowcy poruszający się po Stargardzie muszą się liczyć z kolejnymi zmianami w organizacji ruchu. W związku z inwestycją przeprowadzaną przez kolej wiadukt na ulicy Pierwszej Brygady został otwarty dla samochodów. Na pewien czas zamknięty został wiadukt przy ulicy Bogusława IV.

Jak poinformował Radosław Śledziński z zespołu prasowego PKP Polskie Linie Kolejowe pod wiaduktem na ulicy Pierwszej Brygady samochody

pojadą w oby kierunkach. Piesi nadal będą mogli korzystać z przejścia chodnikiem od strony dworca.

Po wiaduktem na ul. Bogusława

IV nie przejedziemy samochodem. Dla pieszych dostępny zostanie jeden z dwóch chodników.

Zawodnik SZWLA wziął udział w zawodach na Słowacji

Radek Czerwiński kończy półmaraton z czasem 1:51,12

W niedzielę 29 sierpnia odbył się półmaraton w drugim największym mieście Słowacji Koszycach. Wziął w nich udział Radek Czerwiński, reprezentujący Stargardzki Związek Weteranów Lekkiej Atletyki.

Radek Czerwiński z SZWLA z medalem po ukończonym półmaratonie w Koszycach

Jak relacjonuje zawodnik ze Stargardu, do końca nie było wiadomo czy z powodu pandemii dojdzie do startu. Organizatorzy przeprowadzili rejestrację uczestników na deptaku miejskim w centrum pięknego Starego Miasta. Były kontrole. Dopuszczeni do zawodów byliśmy z trzech grup: zaszczepieni, z negatywnym testem i potwierdzone przebycie zakażenia Covid-19 – informuje R. Czerwiński.

Każdy z uczestników dostał wraz z numerem startowym nieściągającą tasiemkę rozpoznawczą na rękę. Przed wejściem do strefy startu biegacze otrzymali maseczkę na twarz, która była obowiązkowa w strefie startu i mety. Pogoda dopisała chociaż mocno wiało. Półmaraton ukończyłem z czasem 1:51,12 – dodaje R. Czerwiński.

Piotr Słomski

Tuż przed startem a w tle piękna koszycka starówka

Autobusem dojedziemy na targi w Barzkowicach

Dziś rozpoczynają się Targi Rolne „Agro Pomerania”. Jak zawsze do Barzkowic przyjadą setki wystawców z różnych branż – nie tylko związanych z hodowlą zwierząt i uprawą roślin. Wydarzenie cieszy się dużym zainteresowaniem odwiedzających. W sobotę i niedzielę (11 i 12.09.) stargardzianie wygodnie dojadą na miejsce autobusami Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji.

PRZYSTANEK	GODZINA ODJAZDU AUTOBUSU						OPLATA ZA PRZEJAZD DO BARZKOWIC
„Pętla Moniuszki”	10:00	10:30	12:00	14:00	15:00	16:00	7,00 zł
Szczecińska-Wieżowiec	10:01	10:31	12:01	14:01	15:01	16:01	
Szczecińska – Słoneczna	10:02	10:32	12:02	14:02	15:02	16:02	
ZCP	10:04	10:34	12:04	14:04	15:04	16:04	
Wyszyńskiego – poczta	10:06	10:36	12:06	14:06	15:06	16:06	
Czarnieckiego – pl. Wolności	10:08	10:38	12:08	14:08	15:08	16:08	
Krzywoustego	10:10	10:40	12:10	14:10	15:10	16:10	
Bydgoska – Robotnicza	10:11	10:41	12:11	14:11	15:11	16:11	
Święte	10:17	10:47	12:17	14:17	15:17	16:17	5,60 zł
Tychowo (skrzyż.)	10:21	10:51	12:21	14:21	15:21	16:21	
Krapiel	10:26	10:56	12:26	14:26	15:26	16:26	2,80 zł
Brudzewice	10:35	11:05	12:35	14:35	15:35	16:35	
Barzkowice (przejazd)	10:42	11:12	12:42	14:42	15:42	16:42	

Odjazdy autobusów z Barzkowic (plac przy kościele)	11:00	11:30	13:00	15:00	16:00	17:00

Trasa rozpoczyna się na przystanku „Pętla Moniuszki”. Autobusy odjadą stamtąd o 10:00, 10:30, 12:00, 14:00, 15:00 i 16:00. Kolejne przystanki w mieście i poza nim oraz szczegółowe godziny przyjazdu można spraw-

dzić na grafice. Trasa powrotna jest taka sama. Autobus MPK będzie czekał na pasażerów na placu przy kościele. Godziny odjazdów: 11:00, 11:30, 13:00, 15:00, 16:00, 17:00.

Bilet do Barzkowic ze Star-

gardu i Świętego kosztuje 7 zł. Przejazd z Tychowa i Krapieła – 5,6 zł, a z Brudzewic – 2,8 zł. Bilety można zakupić w autobusach oraz w kasach MPK.

Info UM/opr red

Stargardzianie zwiedzili sortownię odpadów w Łęczycy

Zarząd Usług Komunalnych w Stargardzie na co dzień prowadzi szereg działań mających przybliżyć mieszkańcom Stargardu wiedzę na temat funkcjonowania gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, ekologii i ochrony środowiska. W związku z tym 31 sierpnia w odpowiedzi na zapotrzebowanie wyrażone przez mieszkańców miasta, została zorganizowana wycieczka do Łęczycy na Instalację Komunalną, w której udział wzięło 30 osób w podziale na dwie grupy.

Instalację Komunalną zarządza jest przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Stargard” Sp. z o.o.

Organizacja wydarzenia pod hasłem: „Śladami odpadów – wycieczka do Łęczycy” miała na celu przede wszystkim edukację ekologiczną w zakresie właściwego postępowania z odpadami komunalnymi, ale również stanowiła idealną okazję do integracji w działaniach ekologicznych.

Mieszkańcy miasta dowiedzieli się jak ważną rolę w gospodarce odpadami spełnia Instalacja Komunalna, mieli okazję przekonać się o tym jak istotne jest właściwe postępowanie z odpadami nie tylko z punktu widzenia ekologii, ale również z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników ZZO Stargard. Okazuje się bowiem, że najniebezpieczniejsze wypadki na instalacji to zakłucie igłą, którą ktoś bezmyślnie wyrzucił do odpadów zmieszanych. Koszty

badania i leczenia pracowników są bardzo wysokie, ale mimo wszystko, przy stresie na jaki narażeni są pracownicy wydają się niewielką ceną. Najważniejsze bowiem jest zdrowie i życie. Z takim przesłaniem wycieczkę po instalacji oprowadzali pracownicy ZZO.

Mieszkańcy przekonali się, że problem odpadów nie kończy się na domowym kubelku. Zobaczyli bowiem jaką drogę pokonują odpady na instalacji oraz przez ile rąk przechodzą na linii sortowniczej. Uczestnicy dowiedzieli się jaki jest średni czas biodegradacji odpadów powstających w gospodarstwach domowych, dlaczego segregacja odpadów jest taka ważna oraz jak właściwie segregować odpady i jak przygotowywać je do odbioru. Dowiedzieli się również z jakimi problemami boryka się instalacja i Gmina Miasto Stargard w przypadku niewłaściwej segregacji odpadów: trudności ze znale-

zieniem recyklerów, podrożenie kosztów recyklingu, zagrożenia na instalacji, groźba wysokich kar dla gminy za nieosiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu. Właściwe postępowanie z odpadami jest niezwykle istotne nie tylko dla środowiska i z punktu widzenia Instalacji Komunalnej, ale również dla naszego zdrowia i życia.

Uczestnicy otrzymali ekologiczne upominki, wśród których znalazły się m.in. auto bagi (woreczki na odpady do samochodów), notes z magnesem, czy plany lekcji. Wśród uczestników wylosowano również 3 osoby, które otrzymały zgniatarki do butelek. Wszyscy zgodnie potwierdzili, że warto było wziąć udział w tym wydarzeniu ponieważ zdobyta w taki sposób wiedza przyczyniła się do podniesienia świadomości ekologicznej.

Info ZUK Stargard/opr red

Pod patronatem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PIKNIK RODZINNY

Zapraszamy na grilla i dobrą zabawę!

w programie:

- ✓ degustacje polskiej żywności: karkówka, kiełbaska, gorąca zupa, drożdżówki i owoce
- ✓ animacje dla dzieci, gry i zabawy na świeżym powietrzu
- ✓ Koła Gospodyń Wiejskich, stoisko informacyjne KOWR

10 WRZEŚNIA 2021
GODZ. 12:00 - 16:00
BARZKOWICE, TEREN TARGÓW PRZY DUŻEJ SCENIE

Wstęp wolny!
Organizator zastrzega sobie prawo do dokonywania zmian w programie

OGŁOSZENIE

Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o. o. WYNAJMIE:

LOKALE
NA VIII PIĘTRZE
(Z PIĘKNYM
WIDOKIEM)

Lokale o powierzchni:
801- 29,40m², 802- 37,16m²,
803- 12,67m², 804- 12,70m²,
805-12,80m², 806-24,65m²,
808- 15,62m², 809-20,90m²,
810-32,88m²

Szczegółowe informacje można znaleźć
na stronie www.sarl.pl
telefonu 91 834-90-88

MPGK STARGARD Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
ul. Stefana Okrzei 6 • 73-110 Stargard

POGOTOWIE WODOCIĄGOWE **91 578 35 80**
519 546 992
(całodobowe)

PEC STARGARD Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Nasienna 6 • 73-110 Stargard

POGOTOWIE CIEPŁOWNICZE **993**
(całodobowe)

Dom Kultury Kolejarza

Spotkanie przedstawicieli organizacji pozarządowych z przedstawicielami lokalnych samorządów

Powiat Stargardzki reprezentowała Pani Iwona Wiśniewska Starosta Stargardzki

W posiedzeniu udział wzięli Sekretarz Gminy Stara Dąbrowa Alicja Terlikowska oraz Burmistrz Gminy Dobrzany Paweł Filip

6 września w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych mieszczącym się w Domu Kultury Kolejarza odbyło się

spotkanie środowiska organizacji pozarządowych z przedstawicielami lokalnych samorządów.

Spotkanie odbyło się z inicjatywy Zachodniopomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Spotkanie poświęcone było wymianie informacji o lokalnej aktywności organizacji pozarządowych, o planowanych założeniach we współpracy, zmianach w obowiązujących organizacje pozarządowe przepisach.

Członkowie Zachodniopomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego mieli okazję nie tylko zaprezentować aktywność Rady ale również wzmocnić i pogłębić kontakt z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Stargardzie oraz Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego.

W spotkaniu licznie uczestniczyli przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych - stowarzyszeń i związków.

Powiat Stargardzki reprezentowała Pani Iwona Wiśniewska Starosta Stargardzki wraz z Panią Izabelą Kowalską (głównym specjalistą w Biurze Polityki Społecznej) oraz przedstawiciele PRDPP w Stargardzie Pani Jolanta Świętońska oraz Pani Beata Radziszewska.

Info Starostwo Powiatowe/opr red

W spotkaniu uczestniczyli oczywiście przedstawiciele organizacji pozarządowych

OBWIESZCZENIE

Starosta Stargardzki zgodnie z art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r. poz. 1363 z późn. zm.) podaje do publicznej wiadomości, że na wniosek:

BURMISTRZA DOBRZAN

zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej obejmującej budowę ulicy Spółdzielczej w Dobrzanych, dz. nr geod.: 7, 117 obr. 1 oraz dz. nr geod.: 48/3, 50/2, 433/1, 433/2, 454/1, 454/2 obr. 3 m. Dobrzany.

Uwagi i wnioski do prowadzonego postępowania administracyjnego można wnieść w Wydziale Urbanistyki, Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Stargardzie przy ul. Skarbowej 1 (pokój 222) w godzinach 8⁰⁰ - 16⁰⁰ w terminie do dnia **01 października 2021 r.**

Starosta Stargardzki

Puls Gmin

Dobrzany

W miniony piątek w Bibliotece w Dobrzanych odbyła się akcja Narodowego Czytania, zainicjowana przed kilkoma laty przez parę prezydencką. Lektura tegorocznej akcji to „Moralność Pani Dulskiej”. Do Biblioteki przybyli zaproszeni goście, którzy odczytali fragmenty utworu i przenieśli wszystkich w świat tragifarsy.

Marianowo

W miniony wtorek odbyło się zebranie Zarządu Gminnego OSP RP w Marianowie. Głównym celem spotkania było przedstawienie przez przedstawicieli jednostek OSP planów związanych z budżetem na rok 2022 oraz ustalenie terminu Zjazdu Zarządu Gminnego OSP RP w Marianowie.

W zebraniu udział wzięła również Wójt Gminy Marianowo Danuta Ankutowicz.

Stara Dąbrowa

W miniony poniedziałek w Urzędzie Gminy Stara Dąbrowa odbyło się spotkanie radnych Gminy Stara Dąbrowa oraz przedstawicieli sołectw, podczas którego omówiono zadania do realizacji na 2022 rok.

Kobylanka

Stowarzyszenie „Kobylanka gminą dla swoich mieszkańców” poinformowało, że na ulicy Jeziornej w Morzyczynie spotkano mieszkankę Zieleniewa, która spacerowała z psem i dbała o czystość. Pani wyposażona była w woreczki na psie odchody i spacerując skrupulatnie je zbierała. Na koniec spaceru Pani zapytała „i co mam teraz z tym zrobić?”. Bo niestety w pobliżu nie ma koszy, nie mówiąc już o tych specjalnych na psie odchody. Może warto żeby władze albo odpowiednie służby zainteresowały się tematem, ponieważ śmietników brakuje nie tylko w Morzyczynie ale w innych gminach również.

Foto. Stowarzyszenie Kobylanka gminą dla swoich mieszkańców.

Raport NIK o warunkach prac nauczycieli

Obyś cudze dzieci uczył...

Wraz z początkiem roku szkolnego został opublikowany raport Najwyższej Izby Kontroli dotyczący oceny warunków pracy nauczycieli. Ponieważ temat ten bezpośrednio dotyczy także naszych dzieci to niżej publikujemy omówienie tego interesującego dokumentu.

Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Stargardzie

Potrzeba prestiżu i...lepszego wyposażenia

Przydzielanie nadgodzin w wymiarze przekraczającym maksymalny limit, niepełne lub niewłaściwe wyposażenie stanowisk pracy, wadliwe opracowania dokumentów regulujących pracę szkół to zdaniem Najwyższej Izby Kontroli najczęstsze nieprawidłowości dotyczące organizacji pracy nauczycieli. Oni sami pytani o to, co najbardziej utrudnia im wywiązywanie się z obowiązków w tradycyjnym modelu nauczania, wskazują przede wszystkim na zróżnicowany poziom wiedzy i umiejętności uczniów oraz zbyt liczne klasy. Takie problemy zauważa niemal połowa uczestników badania kwestionariuszowego przeprowadzonego przez NIK. 77% jest zdania, że ich pracę mogłoby poprawić przede wszystkim zwiększenie prestiżu zawodu nauczyciela. Lepsze wyposażenie sal lekcyjnych w pomoce dydaktyczne wskazało 41% pytanych. W badanym okresie (od 1 stycznia 2018 r. do 26 marca 2021 r.), kolejni ministrowie edukacji wprowadzali zmiany w przepisach służące doskonaleniu pracy nauczycieli i poprawie ich sytuacji finansowej (stopniowy wzrost wynagrodzeń, wprowadzenie dodatku dla wychowawców), a także usprawniające funkcjonowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach (resort nie monitorował ich skutków) oraz ułatwiające organizację kształcenia na odległość w związku z pandemią COVID-19.. Kontrola objęła Ministerstwo Edukacji Narodowej, przemianowane 1 stycznia 2021 na Ministerstwo Edukacji i Nauki, a także 20 szkół publicznych. Kolejnych 86 kontrolowali, na zlecenie NIK, kuratorzy oświaty. W badaniu kwestionariuszowym przygotowanym przez Izbę wzięło udział: ponad 5 tys. dyrektorów szkół i niemal

25,5 tys. nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących.

Nauczyciele w liczbach

W 2018 r. w szkołach publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (z wyłączeniem szkół specjalnych, policealnych oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach) zatrudnionych było ok. 320 tys. nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. W 2019 r. z powodu przejścia na emeryturę uprawnionych do tego nauczycieli, liczba ta spadła do ok. 308 tys., po czym w kolejnym roku znów wzrosła do ponad 321 tys. w związku z reformą edukacji – z tzw. podwójnym rocznikiem i wydłużeniem nauki w szkołach ponadpodstawowych. W badanym okresie najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele z przedziału wiekowego 46-55 lat – 38%. Niemal połowa dyrektorów szkół, którzy wzięli udział w badaniu kwestionariuszowym NIK, deklarowała problemy z zatrudnieniem wykwalifikowanych pracowników i w roku szkolnym 2018/2019, i 2020/2021. Najtrudniej było pozyskać nauczycieli fizyki (33%) i matematyki (32%), nauczycieli chemii (24%), języka angielskiego (20%) i informatyki (18%). Najczęściej dyrektorzy szkół rozwiązywali ten problem we własnym zakresie, przydzielając innym nauczycielom nadgodziny lub publikując ogłoszenia. Jak wynika z danych w Systemie Informacji Oświatowej nadgodziny przydzielano w badanym okresie ponad 73% nauczycieli, 11% pracowało w więcej niż jednej szkole (z deklaracji w badaniu kwestionariuszowym wynika, że 24%). Najczęściej w kilku placówkach jednocześnie zatrudnieni byli nauczyciele edukacji dla bezpieczeństwa, fizyki, chemii, geografii, muzyki i techniki, najrzadziej – edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, języka angielskiego i wychowania fi-

zycznego. W 20 kontrolowanych przez NIK szkołach, wykształcenie kierunkowe i przygotowanie pedagogiczne mieli niemal wszyscy zatrudnieni nauczyciele (poza jednym). W kontrolowanych przez kuratorów oświaty 86 placówkach braki w tym zakresie stwierdzono u 19 osób, wśród nich byli m.in. nauczyciele języka angielskiego, informatyki, fizyki, przyrody, wychowania fizycznego, edukacji dla bezpieczeństwa, a także pedagodzy i nauczyciele współorganizujący nauczanie ucznia z autyzmem, czy słabosłyszącym. Ostatecznie kontrola pokazała jednak, że poza jednym przypadkiem poziom zatrudnienia nauczycieli, z uwzględnieniem możliwości przydziału im nadgodzin, był w badanym okresie wystarczający do realizowania zadań statutowych szkół.

Czas pracy to nie tylko pensum

Specyficzny czas pracy nauczycieli od lat budzi kontrowersje. W przypadku pracujących na pełnym etacie nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z 40 godzin tygodniowo tylko 18 jest w pełni ewidencjonowanych, to tak zwane pensum. Tymczasem praca tej grupy zawodowej nie kończy się na „lekcjach przy tablicy”. Z badania kwestionariuszowego Izby wynika, że najwięcej czasu z pozostałych 22 godzin, zdecydowana większość nauczycieli przeznacza na przygotowanie do zajęć (82%), a także sprawdzanie prac uczniów (68%) i prowadzenie dokumentacji szkolnej (32%). W badaniu kwestionariuszowym NIK wzięło udział ponad 25 tys. nauczycieli, zaledwie 10% z nich deklarowało pracę w wymiarze dokładnie 18 godzin tygodniowo, a 12% poniżej pensum. Zgodnie z Kartą Nauczyciela, tzw. nadgodziny można przydzielać tylko w szczególnych przypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu. Nie więcej jednak niż 9 godzin za zgodą nauczyciela.

Takie dopuszczalne progi przekroczone w czterech na 20 kontrolowanych szkół. W kwestii przestrzegania 40-godzinnego tygodnia pracy nauczycieli resort współpracował z Państwową Inspekcją Pracy w niewielkim stopniu. W ministerstwie nie analizowano również wyników przeprowadzanych przez PIP kontroli poświęconych temu proble-

nowi. Nadmierne obciążenie nauczycieli pracą może niekorzystnie wpływać na jakość procesu kształcenia, dlatego zdaniem NIK, współpraca ministra edukacji z innymi organami uprawnionymi do kontroli i nadzoru pracy nauczycieli jest konieczna.

Nieprzeprowadzone lekcje i niezrealizowane treści programowe

W okresie objętym kontrolą w 12 na 20 kontrolowanych szkół liczba zrealizowanych obowiązkowych zajęć edukacyjnych była niższa niż zaplanowana w ramowych planach nauczania. Dyrektorzy tłumaczyli to głównie ogólnopolskim strajkiem nauczycieli (kwiecień 2019 r.), sytuacją wywołaną pandemią COVID-19 (zawieszenie nauczania, zwolnienia lekarskie, kwarantanna kadry pedagogicznej), czy szkolnymi wycieczkami. Kontrola zlecona przez NIK kuratorom oświaty pokazała natomiast, że w ciągu trzech lat szkolnych problemy z realizacją zaplanowanej liczby godzin wystąpiły w niemal połowie szkół – w 40 z 86. Mimo mniejszej liczby zajęć jedynie w dwóch szkołach objętych kontrolą NIK nauczyciele nie zrealizowali podstawy programowej – z matematyki, fizyki i chemii. Trzeba także dodać, że choć podczas strajku nauczycieli w kwietniu 2019 r., ministerstwo edukacji za pośrednictwem kuratorów monitorowało sytuację w większości szkół pod kątem realizacji podstawy programowej, nie miało informacji o tym, w jaki sposób strajk wpłynął na funkcjonowanie tych placówek, tzn. czy odbywały się tam zajęcia dydaktyczne i opiekuńczo-wychowawcze. Strajk trwał prawie trzy tygodnie i objął od 40% do 57% szkół publicznych.

Mniej kół zainteresowań, pomoc psychologiczna nie dla wszystkich

Zajęcia pozalekcyjne stanowią integralny element procesu edukacyjnego. Dzięki kołom zainteresowań uczniowie mogą rozwijać swoje zdolności, a w przypadku pomocy psychologiczno-pedagogicznej liczyć na wsparcie w trudnej sytuacji. Mimo to, w ciągu dwóch lat – od 2016 r. do 2018 r. – w polskich szkołach zlikwidowano 65 tys. kół zainteresowań (ich liczba zmniejszyła się z ponad 275 tys. do ok. 210 tys.).

Kontrola NIK pokazała, że w roku szkolnym 2020/2021 tygodniowa liczba zajęć pozalekcyj-

nych organizowanych w celu rozwijania zainteresowań uczniów była niższa niż w 2018/2019 w aż połowie badanych szkół lub nie było ich wcale. W czterech placówkach zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej albo organizowano w niewłaściwy sposób albo nie zapewniono ich wszystkim uczniom, którzy mieli takie wskazania w opiniach czy orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznych. Z kolei zbyt liczne grupy na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych utrudniały nauczycielom osiąganie wyznaczonych celów podczas pracy z uczniami. Z kontroli Izby wynika także duże zróżnicowanie w organizowaniu i finansowaniu zajęć pozalekcyjnych. Wszystko zależało od przyjętego przez dyrektora szkoły rozwiązania lub od zamożności, czy priorytetów oświatowych danej gminy, powiatu. Ponad połowa nauczycieli (56%), którzy brali udział w badaniu kwestionariuszowym Izby deklarowała, że w badanym okresie nie dostała wynagrodzenia za prowadzenie kół zainteresowań, a 34% za zajęcia psychologiczno-pedagogiczne (np. dydaktyczno-wyrównawcze). Dyrektorzy 8 placówek objętych kontrolą NIK nie sprawowali wystarczającego nadzoru pedagogicznego nad tego typu zajęciami. Tylko w czterech na 20 szkół przeprowadzono zewnętrzne kontrole dotyczące warunków lokalowych i organizacji zajęć pozalekcyjnych. Były to głównie działania Powiatowego Inspektora Sanitarnego i kuratorów oświaty. 1 września 2019 r., wprowadzono zmiany prawne, które wpłynęły na organizację zajęć pozalekcyjnych, ale nie wiadomo, jakie przyniosły skutki. W roku szkolnym 2019/2020 minister edukacji nie dysponował pełnymi danymi na temat tych zajęć, nie zlecił także pisemnych analiz czy badań na ich temat. Zajęcia pozalekcyjne odgrywają szczególną rolę w procesie dydaktyczno-wychowawczym i opiekuńczym, dlatego zdaniem NIK, celem nadzoru i monitoringu powinno być zapewnienie właściwego rozpoznawania potrzeb uczniów i nauczycieli, co umożliwi również lepsze wykorzystanie ich potencjału w realizacji zadań szkoły. W przeciwnym wypadku może dojść do marginalizacji zajęć pozalekcyjnych w procesie edukacyjnym

Sprzątamy i wygrywamy

Jeszcze do 19.09. (niedziela) można wziąć udział w #ekoStargardchallenge. To bardzo proste – wystarczy zebrać grupę kilku osób, wybrać miejsce wymagające uporządkowania, posprzątać i zgarnąć eko-gadżety od Zarządu Usług Komunalnych.

Eko wyzwanie podjęli również członkowie Towarzystwa Przyjaciół Rzeki Iny i Gowienicy

Formularz zgłoszenia i wszystkie szczegóły akcji można znaleźć pod linkiem zukunft-stargard.pl/ekostargardchallenge.

#ekoStargardchallenge trwa od kwietnia. Przez ten czas wielu stargardzian zadbało o naszą

wspólną przestrzeń. Wydarzenie rozpoczął prezydent Rafał Zając, który sprzątał ze swoimi współpracownikami, zachęcając mieszkańców do dołączenia.

Sprzątali radni, młodzież z Ochotniczego Hufca Pracy oraz osoby indywidualne. Ostatnio

eko-wyzwanie podjęli członkowie Towarzystwa Przyjaciół Rzeki Iny i Gowienicy. Uporządkowali Inę i jej brzegi w okolicy ul. Nadbrzeżnej i ul. Światopełka. Wymyślili również hasło „Czysta rzeka – skarb człowieka”.

Na uczestników #ekoStargardchallenge czekają nagrody. Dodatkowo podczas sprzątnia warto zrobić zdjęcia i wysłać je wraz z hasłem promującym dbanie o wspólną przestrzeń do ZUK-u. Materiały zostaną wykorzystane w kalendarzy ekologicznym na 2022 r.

#ekoStargardchallenge organizuje Zarząd Usług Komunalnych. Partnerem jest Miasto Stargard, a akcja została zgłoszona jako wydarzenie partnerskie do GREEN WEEK 2021 – Zielonego Tygodnia 2021 Unii Europejskiej. Jego celem jest działanie na rzecz osiągnięcia zera poziomu zanieczyszczeń.

Info UM/opr red

lub patologii przy ich organizowaniu.

Pracownie przedmiotowe, pomoce dydaktyczne, materiały biurowe

Warunki lokalowe szkół, w tym zapewnienie bezpieczeństwa i higieny oraz odpowiednie wyposażenie sal lekcyjnych czy pokoju nauczycielskiego to czynniki, które według NIK, mają istotny wpływ na pracę nauczycieli. O tym, że ją ułatwiają jest przekonanych 99% uczestników badania kwestionariuszowego Izby. Tymczasem kontrola NIK pokazała, że w blisko połowie szkół (w dziewięciu na 20) dyrektorzy nie zapewnili nauczycielom właściwych warunków i wyposażenia miejsca pracy, nie przestrzegali także przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny, co w niektórych przypadkach stwarzało wręcz zagrożenie zdrowia i życia). W 15 szkołach kontrolowanych przez NIK nauczyciele nie mieli stałego dostępu do pracowni przedmiotowych lub pracowni takich nie zorganizowano. W efekcie lekcje z poszczególnych przedmiotów nie zawsze odbywały się w specjalnie do tego przeznaczonych i wyposażonych salach. Dyrektorzy zazwyczaj wyjaśniali to trudnymi warunkami lokalowymi, zwłaszcza po wydłużeniu nauki w szkole podstawowej z sześciu do ośmiu lat oraz rozpoczęciu nauki w szkołach ponadpodstawowych/podgimnazjal-

nymi przez tzw. podwójny rocznik. Skutkiem zbyt małej w stosunku do potrzeb liczby sal było organizowanie nauki na zmiany i przekształcanie pomieszczeń w piwnicach czy korytarzy na tymczasowe sale lekcyjne, z czego wynikało również ich uboższe wyposażenie. Jak wygląda to od strony nauczycieli? 40% uczestników badania kwestionariuszowego wskazało, że nie zawsze podczas prowadzonych lekcji mieli do dyspozycji odpowiednio wyposażoną salę. Natomiast wśród najbardziej odczuwanych braków w wyposażeniu szkoły, wymieniali ograniczony dostęp do artykułów biurowych (36%). Trzeba jednak podkreślić, że aż 38% nauczycieli uznało, że w ich szkołach nie ma braków w wyposażeniu. Zapotrzebowanie na pomoce dydaktyczne w roku szkolnym 2020/2021 zgłaszała połowa badanych nauczycieli. 58% takich zgłoszeń dotyczyło sprzętu do zdalnego nauczania, a 42% pomocy dydaktycznych. Ponad połowa potrzeb (63%) została w pełni zrealizowana. Jeśli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, kuratorzy wskazali uchybienia w 12 na 86 kontrolowanych placówek. Kupowano tam np. drabinki i ławeczki gimnastyczne bez odpowiednich atestów lub certyfikatów, nie zapewniono uczniom miejsc do pozostawiania w szkole podręczników i przyborów szkolnych, nierów-

nomiennie obciążano ich zajęciami w poszczególne dni tygodnia. Inne nieprawidłowości dotyczyły m.in. oznaczenia dróg ewakuacyjnych, oświetlenia na terenie szkoły i urządzeń sanitarnohigienicznych, które w niektórych placówkach nie były utrzymywane w czystości, a część była niesprawna.

Wnioski NIK:

Do Ministra Edukacji i Nauki: sfinalizowanie prac nad aktualizacją przyjętych rozwiązań w zakresie standardów organizacyjnych i statusu socjoekonomicznego nauczyciela (np. w ramach Zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty) we współpracy z interesariuszami środowiska oświatowego;

podjęcie działań legislacyjnych w celu określenia, ze względu na dobro procesu dydaktyczno-wychowawczego, sposobu organizacji zajęć pozalekcyjnych, w szczególności rozwijających zainteresowania ucznia, w tym w zakresie przysługującego za nie nauczycielom wynagrodzenia; dokonanie całościowej analizy prawidłowości i adekwatności organizacji zajęć pozalekcyjnych oraz podjęcie ewentualnych działań na rzecz ich lepszego wykorzystania przez szkoły w procesie dydaktyczno-wychowawczym i opiekuńczym;

Do dyrektorów szkół:

podjęcie, we współpracy z organem prowadzącym, działań na rzecz stworzenia warunków or-

Wystawa fotografii w SCK

Stargardzkie Centrum Kultury zaprasza na wernisaż fotografii pochodzącej ze Stargardu Aleksandry Matys.

Aleksandra jest laureatką wielu polskich i zagranicznych konkursów oraz instruktorką warsztatów fotograficznych. Fotografia to jej miłość i choć zajmuje się nią od 5 lat, wie że dzięki niej czuje się spełniona i szczęśliwa.

Wystawa zabierze Państwa w świat baśni, gdzie dobro triumfuje nad złem. Opowie o naj-

ważniejszych wartościach w życiu – rodzinie, miłości, przyjaźni i zaufaniu. Każda fotografia to historia spotkania, wspomnienia, wzruszenia.

Wernisaż odbędzie się 17. września o godz. 19.00 w holu głównym Stargardzkiego Centrum Kultury.

Info SCK/opr red

organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, także z uwzględnieniem konieczności realizacji zadań przez nauczycieli w formie zdalnej.

Do organów prowadzących szkoły: wsparcie, w szczególności finansowe, dyrektorów szkół w stworzeniu warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, także

z uwzględnieniem konieczności realizacji zadań przez nauczycieli w formie zdalnej.

Nasze podsumowanie

Kierując się zagadnieniami badanymi przez NIK przygotowaliśmy także odpowiednie pytania do naszego lokalnego Wydziału Oświaty, tak aby po opracowaniu odpowiedzi na te pytania opisać sytuację w przedmiotowym aspekcie także na naszym terenie i przynajmniej w szkołach prowadzonych przez gminę.

Muzyczne zakończenie wakacji

Prawie 70 000 zł z budżetu miasta jeszcze przed rozpoczęciem Coolturalnych Wakacji trafiło do lokalnych artystów. Kiedy znów można było organizować koncerty, występowali przed stargardzką publicznością w Teatrze Letnim. Wsparcie pomogło im w czasie pandemii, gdy nie mogli grać, a później przez całe lato ich działalność wzbogacała cykl Coolturalnych Wakacji.

Na scenie wystąpili przedstawiciele różnych stylów muzycznych

Pomoc dla naszych muzyków w czasie pandemii to inicjatywa prezydenta Rafała Zająca. Chodziło o to, by otrzymali wynagrodzenie w formie zaliczki. Wsparcie było tym bardziej potrzebne, że przez wiele miesięcy artyści nie mogli koncertować, a tym samym zarabiać. – W pandemii wspieraliśmy różne branże. Twórcy kultury ze Stargardu także doświadczali ograniczenia swojej działalności w związ-

ku z pandemią. Bardzo mi zależało, żeby impuls finansowy trafił również do utalentowanych stargardzian. Kupiliśmy od nich usługę, a oni wystąpili później przed publicznością. Jakość ich występów była naprawdę wysoka – mówił prezydent Rafał Zająć.

W ramach cyklu „Jeszcze będzie przepięknie...” w Teatrze Letnim odbyło się pięć koncertów. Każdy cieszył się dużym za-

interesowaniem publiczności. Coś dla siebie mogli znaleźć miłośnicy różnych gatunków muzycznych. Było coś do posłuchania, a nawet do potańczenia. O wysokim poziomie artystycznym i dobrze dobranym repertuarze najlepiej świadczyła zapełniona widownia.

– Po wielomiesięcznych ograniczeniach w występowaniu zespoły i soliści ze Stargardu wreszcie dostali możliwość za-

prezentowania się przed publicznością. Zarówno oni, jak i my widzowie byliśmy naprawdę stęsknieni tych spotkań. Cieszę się, że cykl koncertów przypadł do gustu mieszkańcom i jeszcze bardziej wzbogacił ofertę Coolturalnych Wakacji – mówił prezydent Rafał Zająć.

Przez całe lato w każdy weekend w Teatrze Letnim odbywały się ciekawe wydarzenia. Jak co roku było przede wszystkim

muzycznie i filmowo. Po wielu miesiącach ograniczeń w organizacji imprez kulturalnych w wakacje stargardzianie chętnie brali udział w m.in. w koncertach, seansach, przedstawieniach i warsztatach. Dzięki cyklowi „Jeszcze będzie przepięknie...” mieli okazję do posłuchania zdolnych ludzi z naszego miasta.

Info UM/opr red

W Teatrze Letnim odbyły się koncerty podsumowujące tegoroczne Coolturalne Wakacje

Stargardzcy zapaśnicy z workiem medali

Pierwsze miejsce w klasyfikacji klubowej i worek medali – zawodnicy LKS Feniks PESTA Stargard doskonale rozpoczęli nowy sezon. Byli niepokonani w Międzynarodowych Mistrzostwach Polski Szkół Podstawowych.

W zawodach w Stargardzie wzięło udział ponad 330 zawodników z 40 klubów z całej Polski oraz ekipa ze Słowacji.

Młodzi podopieczni Feniksa doskonale poradzili sobie w rywalizacji indywidualnej. W swoich kategoriach zwyciężyli: Karol Hołownia, Maja Pawlikowska, Nikola Piechocka, Sandra Piechocka i Zoja Król. Mistrzostwa zakończyły się srebrnym medalem dla: Karola Klimczaka, Zuzanny Sokołowskiej, Oliwii Jędrzejczak, Nadii Tymeczyk i Filipa Mrozka. Trzecie miejsce zajęli: Mateusz Kubiak, Jakub Krol, Łukasz Gocół, Szymon Głocko, Leonard Wdźięczny i Marcel Serwata. Łącznie zdobyli aż 16 medali.

Feniks PESTA Stargard już po raz siódmy zorganizował wydarzenie w naszym mieście. Przez cały weekend młodzi zapaśnicy mierzyli się z rywalami w hali OSiR. Zawodników dopingowali rodzice. W klasyfikacji drużynowej nasz klub nie miał sobie równych – zwyciężył, zdobywając 98 punktów.

Info UM/opr red

O alternatywach dla papierosa

Wielka Brytania jest jednym z krajów uznających oficjalnie e-papierosy za mniej szkodliwe od papierosów tradycyjnych. W ramach próby, która ma się rozpocząć już niebawem, tej jesieni, palący pacjenci bez względu na to, z jakiego powodu trafili na SOR, otrzymają urządzenie oraz mający wystarczyć na tydzień zapas płynu do e-papierosów.

To kolejny brytyjski eksperyment, który ma badać wpływ wapowania na skuteczne zrywanie z nałogiem palenia. Niektórym pacjentom lekarze udzielają porady medycznej i skierują do lokalnych ośrodków pomocy. Inni otrzymają jedynie ulotki

z informacją na temat lokalnych ośrodków zajmujących się wspieraniem palaczy chcących rzucić ten nałóg. Obie grupy zostaną ponownie przebadane po jednym, trzech i sześciu miesiącach. Udział w eksperymencie wezmą szpitale w Norfolk, Londynie, Leicester i Edynburgu. Prof. Caitlin Nolley, zaangażowana w realizację badania na University of East Anglia, wskazuje na element zaskoczenia: – *Palącym pacjentom oddziałów ratunkowych zostaje przedstawiona idea rzucenia palenia za pomocą e-papierosów, podczas gdy zapewne większość z nich prawdopodobnie nie brała tego w ogóle pod uwagę.*

W przeciwieństwie do tradycyjnego papierosa, w tym elektronicznym nie zachodzi proces spalania, przez co nie są emitowane najbardziej szkodliwe dla organizmu substancje. Warto pamiętać, że używając e-papierosa działającego w systemie zamkniętym, czyli takiego z fabrycznie napełnionymi kartridżami (na polskim rynku np. Vuse ePen), albo w systemie otwartym, kiedy świadomie wybieramy gotowy do użycia płyn, inhalujemy preparat poddany

kompleksowym badaniom.

Na ten temat wypowiadają się także polscy naukowcy: – *Moim zdaniem powinniśmy doprowadzić do takiej sytuacji, by konsument nie mógł w produkcji nic zmieniać, by sięgał po ten finalny, którego recepturę i ostateczny skład wcześniej zbadano. Jeśli decydujemy się na systemy otwarte, to tylko przy użyciu gotowych liquidów w butelkach* – tłumaczył kilka miesięcy temu podczas debaty poświęconej alternatywom dla tradycyjnego palenia prezes eSmoking Institute, dr Michał Kozłowski.

Warto wiedzieć, że innym, potencjalnie ograniczającym ryzyka zdrowotne zamiennikiem dla tradycyjnych papierosów, są też podgrzewacze tytoniu. Na polskim rynku mamy możliwość wyboru spośród różnych urządzeń, np. glo hyper+, który podgrzewa wkłady do temperatury 270 stopni, wskutek czego powstaje nikotynowy aerozol. Z licznych badań naukowych wynika, że ekspozycja na szkodliwe biomarkery jest zdecydowanie niższa także u osób podgrzewających tytoń, w porównaniu do jej poziomu obecnego u „tradycyjnych palaczy”. Czy rozpoczynający się jesienią w Wielkiej Brytanii eksperyment okaże się sukcesem i inspiracją dla innych krajów? Tego nie wiemy, ale z pewnością ta metoda – także dla osób poddanych badaniu – może być bardzo zaskakująca.

Narodowe Czytanie w Chociwlu

6 września na świetlicy w Hali Widowisko-Sportowej w Chociwlu odbyło się spotkanie w ramach dziesiątej odsłony Narodowego Czytania, które jest organizowane z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Celem tej akcji jest rozpowszechnianie czytelnictwa, zwrócenie uwagi na bogactwo naszej polskiej literatury pięknej.

W wydarzeniu udział wzięli również mieszkańcy Chociwla

Tegoroczną lekturą była „Moralność Pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej. Utwór ten został napisany jesienią 1906 roku i bardzo szybko stał się popularny, uważany jest za jedno z najważniejszych osiągnięć twórczych pisarki. Dzieło cechuje komizm, bogactwo obserwacji obyczajowych, a zwłaszcza silna wymowa społeczna. Głównym problemem jest kryzys moralności mieszczańskiej. Zapolska pokazała rodzinę mieszczańską, która tylko na pozór żyje godnie i uczciwie. Autorka przedstawiła obłudę, egoizm, prymitywizm myślowy, skąpstwo i brak szacunku do innych. Na początku spotkania odczytany został

list Prezydenta Rzeczypospolitej Andrzeja Dudy, zachęcający do „jednoczenia się tego dnia wokół nieprzemijających wartości naszego literackiego kanonu, aby czerpać radość z bycia razem przy wspólnej lekturze”. Na akcję Narodowego Czytania przybyli zaproszeni goście, którzy odczytywali wybrane fragmenty dramatu Gabrieli Zapolskiej. Przedstawiona została również prezentacja multimedialna o życiu i twórczości Gabrieli Zapolskiej. Uczestnicy otrzymali również drobne upominki, a mianowicie słodki miód z hasłem „Narodowe Czytanie – Chociwel 2021”.

info UG Chociwel/opr red

OGŁOSZENIE

**Szczecińska
Szkoła Wyższa**

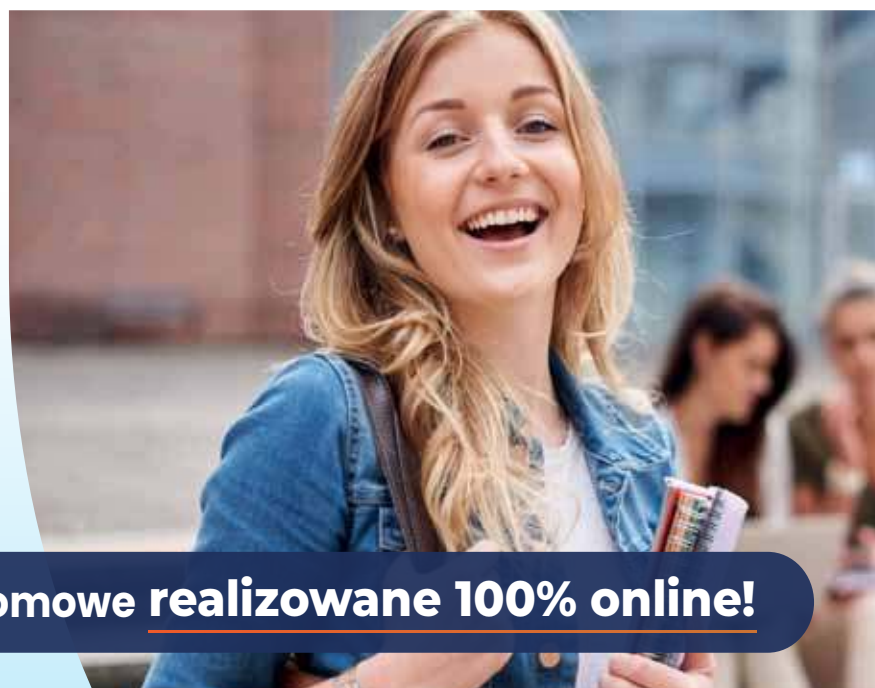
Rekrutacja w Stargardzie trwa!

♥ **Pedagogika**

🛡️ **Bezpieczeństwo Wewnętrzne**

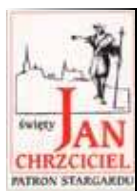
• **Licencjackie** • **Magisterskie**

○ **Studia Podyplomowe realizowane 100% online!**

91 577 83 60

www.CB.szczecin.pl

SŁOWO NA NIEDZIELE

24 NIEDZIELA w CIĄGU
ROKU

12 września 2021

Iz 50, 5-9a • Ps 116A • Jk 2, 14-18
• Mk 8, 27-35

Słowa Ewangelii według Świętego Marka: Jezus udał się ze swoimi uczniami do wioski pod Cezareą Filipową. W drodze pytał uczniów: «Za kogo uważają Mnie ludzie?». Oni Mu odpowiedzieli: «Za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za jednego z proroków». On ich zapytał: «A wy za kogo Mnie uważacie?». Odpowiedział Mu Piotr: «Ty jesteś Mesjasz». Wtedy surowo im przykazał, żeby nikomu o Nim nie mówili. I zaczął ich pouczać, że Syn Człowieczy wiele musi wycierpieć, że będzie odrzucony przez starszych, arcykapłanów i uczonych w Piśmie; że zostanie zabity, ale po trzech dniach zmartwychwstanie. A mówił zupełnie otwarcie te słowa. Wtedy Piotr wziął Go na bok i zaczął Go upominać. Lecz On obrócił się i patrząc na swych uczniów, zgromił Piotra słowami: «Zejdź Mi z oczu, szatanie, bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku». Potem przywołał do siebie tłum razem ze swoimi uczniami i rzekł im: «Jeśli ktoś chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je; a kto straci swe życie z powodu Mnie i Ewangelii, zachowa je». (Mk 8, 27-35)

Jeżeli ktoś zadaje nam pytanie, to zazwyczaj chce osiągnąć określony cel: uzupełnić swą wiedzę albo sprawdzić stan naszej. Czy jednak pytania Chrystusa: „Za kogo uważają Mnie ludzie?” i „A wy za kogo Mnie uważacie?”, do takich należą? Czyżby rzeczywiście stworzenie miało uzupełniać braki w wiedzy swego Stwórcy? A może mamy tutaj do czynienia z egzaminem, przez który mieli przejść Jego uczniowie: On zasiadł za komisyjnym stołem i począł rozliczać z wyników konsekwentnego pięcia się po stopniach poznawania Boga oraz, dodatkowo, z materiału nadobowiązkowego, czyli z tego, co myślą o Nim inni ludzie?

Jednak w tych pytaniach nie chodzi o historię Jezusa z Nazaretu: relację o gwiazdce betlejemskiej i trzech mędrcach, poszukiwania świątynne i Jego wyprawy na pu-

stynię, liczbę uzdrowień i dokładne umiejscowienie w czasie kolejnych etapów ewangelizacji. Jezus chce czegoś innego: chce usłyszeć z naszych ust historię, którą zupełnie bezinteresownie, ponad zgrabnie zbudowaną wypowiedzią zawierającą wstęp, rozwinięcie, odpowiednią liczbę pobożnych sformułowań i budującą konkluzję, opowiadamy tylko Jemu i tylko dla Niego. Chce, by człowiek zmierzył się z ogromem wiedzy o Bogu i zobaczył, jak małe i niestosowne jest każde słowo, w którym pragniemy Go zamknąć. Poznanie słabości własnej opowieści o Nim i doświadczenie pustki naszych słów, otwiera na opowieść pochodzącą nie od nas, ale od Tego, który jako jedyny może wyrazić Boga samego. Bez Ducha bowiem pozostaniemy niemi, nawet wśród morza słów.

Odwaga takiej opowieści to również odwaga zmierzenia się z poznaniem samego siebie. Otrzymując poznanie od Boga, człowiek zaczyna patrzeć w taki sposób, jak patrzy na niego On. Człowiek uczy się nie tylko opowiadać, ale i patrzeć na siebie oczyma Boga. Nasze bowiem spojrzenie nie tylko ocenia, poniża, ale również może potępić. Natomiast spojrzenie Boga zawsze ocala. Dar oczu Boga, dar postrzegania świata tak jak On na niego patrzy, jest zawsze darem ocalania, również człowieka przed nim samym.

Powróćmy jeszcze na chwilę do pytań Jezusa. Pada na nie wiele odpowiedzi, ale w pamięć najbardziej zapadają słowa Piotra, który jako jedyny wyznaje odważnie, że Jezus jest Mesjaszem. Na tym jednak nie koniec. Jezus idzie dalej i mówi o swojej męce, o odrzuceniu, o cierpieniu, o śmierci i w końcu o zmartwychwstaniu. I to, jak się okazuje, dla pewnego siebie Piotra jest już za wiele. Chciał być mądrzejszy,

zapobiegliwy, zatroskany o Jezusa, ale zamiast pochwały słyszy niespodziewanie mocne upomnienie: „Zejdź Mi z oczu, szatanie, bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku”.

Dlaczego Jezus tak ostro karci Piotra? Dlaczego zwraca się do niego jak do przeciwnika? Czy rzeczywiście myśli o nim jak o szatanie? Otóż nie. Jezus oczywiście upomina Piotra, ale robi to inaczej niż nam się wydaje. W greckim tekście Ewangelii św. Marka wyrażenie „zejdź mi z oczu” oznacza bowiem tyle co „stań za mną”. Jezus mówi więc Piotrowi, by pozwolił Mu się prowadzić, by siedział za Nim, a nie przed Nim. Co ciekawe, św. Marek tego samego wyrażenia używa w opisie powołania uczniów przez Jezusa, gdy Ten chce zaprosić ich, by Mu towarzyszyli, by Go naśladowali, by uczyli się Jego myślenia. Nie chodzi zatem o to, że Chrystus podcina Piotrowi skrzydła, lecz o to, że go ponownie powołuje. Pokazuje mu, że jego koncepcje, pomysły, rozwiązania, choć może wynikają z dobrych chęci, zupełnie nie zgrywają się z Jego myśleniem. Jezus zaprasza do podążania za Nim w myślach, w słowach i w tym, co robimy.

Słuchając tych słów, można mieć wrażenie, że są zachętą do pozbycia się samodzielnego myślenia i poszukiwania. Nic bardziej mylnego. Chodzi bowiem o to, by tak szukać Bożych ścieżek, tak słuchać Słowa, tak pytać i drążyć, by wszystkie nasze pomysły były odbiciem pomysłów Jezusa i naśladowaniem Jego dróg. Jezus mówi: Bądź ze Mną, ale nie wyprzedzaj Mnie. Bądź blisko, ale pozwól Mi się prowadzić. Skoro więc wyznajemy za Piotrem, że Jezus jest Mesjaszem, to znaczy, że mamy Go naśladować.

Rafał J. Sorkowicz SChr

OGŁOSZENIE

Rocznica I Komunii Świętej w parafii pw. Św. Józefa

W niedzielę, 5 września w parafii pw. Św. Józefa odbyła się uroczystość rocznicowa.

Podczas Mszy Św. o godz. 11.00 dzieci, które w 2020 roku przystępowały po raz pierwszy do Komunii św. przeżywały rocznicę tego wydarzenia.

5 września dzieci, które w ubiegłym roku przystąpiły do Pierwszej Komunii Świętej świętowały rocznicę tego wielkiego wydarzenia

W parafii św. Józefa rozpoczął się nowy rok formacyjny

W pierwszy czwartek miesiąca 29 lektorów, 27 ministrantów i 5 kandydatów na ministranta rozpoczęło nowy rok formacyjny.

W minioną sobotę, 4 września odbyła się pierwsza zbiórka dla Liturgicznej Służby Ołtarza.

W tym roku za cel postawiono sobie zwrócenie większej uwagi na słuchanie Boga i słuchanie drugiego człowieka. W tym celu podczas spotkań regularnie odwiedzany będzie Najświętszy Sakrament i często czytane będzie Pismo Święte, aby poznawać postacie biblijne i od nich czerpać wzór w doskonaleniu tego zmysłu.

celu podczas spotkań regularnie odwiedzany będzie Najświętszy Sakrament i często czytane będzie Pismo Święte, aby poznawać postacie biblijne i od nich czerpać wzór w doskonaleniu tego zmysłu.

ZAPRASZAMY NA POWAKACYJNE SPOTKANIE

OAZY DZIECI BOŻYCH

SOBOTA (11 WRZEŚNIA)
GODZINA 12:00
W SALKACH ZA
DOMEM ZAKONNYM

Gmina Kobylanka

Pierwsze w Polsce i na świecie Sanktuarium Błogosławionego Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia

18 września w Kobylance odbędzie się uroczystość ustanowienia pierwszego w Polsce i na Świecie Sanktuarium Błogosławionego Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia. O godzinie 16.00 odprowadzona zostanie uroczysta Msza Święta.

**Stefan Kardynał Wyszyński
Prymas Tysiąclecia**

Nabożeństwu będzie przewodniczył i konsekracji kościoła parafialnego dokona Delegat Papieża Franciszka JE Ks. Abp Jan Romeo Pawłowski, Szef Trzeciej Sekcji Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, Sekretarz ds. Nuncjatur Papieskich na Świecie, Honorowy Obywatel Kobylanki. Na uroczystość zostały zaproszone najwyższe władze państwowe: Prezydent RP Andrzej Duda, którego będzie reprezentowała Pani Halina Szymańska - poprzednia Szefowa Kancelarii Prezydenta RP oraz Ks. Zbigniew Kras - Kapelan Prezydenta RP, został także zaproszony Premier RP Mateusz Morawiecki, Wicepremier Piotr Gliński, Minister Obrony Narodowej Mariusz Błaszczak, Minister Sprawiedliwości Zbigniew Ziobro, jeszcze kilku ministrów i wiceministrów, wojewoda, starosta stargardzka, prezydenci Stargardu i Szczecina, Burmistrzowie, Wójtowie i przedstawiciele władz lokalnych. Przybędą pielgrzymi z wielu polskich miast i wiosek. Mszę świętą będzie cele-

browało kilku Biskupów, kilkuset kapłanów. Serdecznie zapraszamy do udziału w tym ważnym wydarzeniu dla Ziemi Stargardzkiej wszystkich chętnych. We Mszy Świętej weźmie udział asysta honorowa Wojska Polskiego oraz Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego. Po uroczystości pielgrzymi są zaproszeni na wojskową grochówkę oraz ciasto, kawę i herbatę na plac przy Centrum Kultury w Kobylance. Tam też odbędzie się koncert w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego.

Krótką historią nowego Sanktuarium

Parafię w Kobylance założył salezjanin Ks. Piotr Głogowski, który przybył tu 19 marca 1948 roku. Był pierwszym proboszczem i duszpasterzem w Kobylance przez 48 lat. Ks. Piotr przyjaźnił się z Prymasem Tysiąclecia Stefanem Kardynałem Wyszyńskim, który po raz pierwszy przybył do Kobylanki 29 listopada 1957 roku, czyli rok po uwolnieniu z więzienia. Wtedy ta więź pomiędzy probosz-

czem z Kobylanki i Prymasem jeszcze bardziej się pogłębiła. Od tego czasu Ks. Prymas Wyszyński podczas podróży ze Szczecina do Stargardu zatrzymywał się na odpoczynku w Kobylance u Salezjanów. To Zgromadzenie zakonne było mu bardzo bliskie, gdyż jego poprzednikiem był salezjanin - Ks. Kardynał August Hlond, współzałożyciel Chrystusowców oraz Ks. Abp Antoni Baraniak - salezjanin, osobisty Sekretarz Prymasa Wyszyńskiego. Od momentu ogłoszenia Ks. Prymasa Stefana Wyszyńskiego Sługą Bożym Ks. proboszcz Piotr Głogowski wraz ze swoimi parafianami modlił się o beatyfikację Sługi Bożego Prymasa Tysiąclecia. Nie było mu dane doczekać tego wielkiego dnia, gdyż zmarł w opinii świętości 25 lat temu - 11 sierpnia 1996 roku. Po wielu latach, w roku 2017 nowy proboszcz w Kobylance Ks. Paweł Żurawiński, salezjanin odnowił modlitwy o rychłą beatyfikację Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Rozpoczęła się peregrinacja obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej, który Ks. Głogowski otrzymał z odręcznym błogosławieństwem od Prymasa Stefana Wyszyńskiego, podczas jego wizyty w Kobylance. Obraz Matki Bożej wędrował po domach parafii dwa lata. Od roku 2017 codziennie w kościele w Kobylance jest odmawiana modlitwa o rychłą beatyfikację Kardynała Stefana Wyszyńskiego, a także o łaski za jego wstawiennictwem. Kiedy została ogłoszona wiadomość dotycząca daty beatyfikacji Prymasa Wyszyńskiego Ks. Arcybiskup Metropolita dowiedziawszy się o żywej pamięci o Prymasie w Kobylance zdecydował, że właśnie tu powstanie pierwsze w Polsce i na Świecie Sanktuarium tego wielkiego Polaka. Warto zaznaczyć, że od 2018 roku w kościele w Kobylance dokonało się kilka cudów za wstawiennictwem przyszłego Błogosławionego. Warto odwiedzić to wyjątkowe miejsce na mapie Powiatu Stargardzkiego.

Ks. P. Żurawiński

18 września Ustanowienie Sanktuarium

Program Uroczystości

8:00 – Godzinki o Niepokalanym Poczęciu NMP

8:30 – Różaniec (tajemnice radosne)

9:00 – Modlitwa dzieci i młodzieży

9:30 – Różaniec (tajemnice bolesne)

10:00 – Prezentacja organowa

10:30 – Różaniec (tajemnice światła)

11:00 – Konferencja oraz promocja książki o błogosławionym Stefanie Kardynale Wyszyńskim, Prymasie Tysiąclecia i założycielu parafii w Kobylance ks. Piotrze Głogowskim SDB – ks. dr hab. Jarosław Wąsowicz SBD (Dyrektor Archiwum Salezjańskiego w Pile)

12:00 – Anioł Pański

12:15 – Konferencja i wykład na temat Kobylanki – dr Paweł Więckowski

13:00 – Robert Grudzień + ... – „Bo siła naszej wiary wywodzi się z polskiej ziemi – ks. kardynał Stefan Wyszyński”

14:00 wręczenie pamiątkowych monet przygotowanych przez Narodowy Bank Polski z okazji konsekracji kościoła oraz ustanowienia sanktuarium w Kobylance

14:30 Robert Grudzień + ... – „Bo siła naszej wiary wywodzi się z polskiej ziemi – ks. kardynał Stefan Wyszyński”

15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego, przygotowanie do Liturgii

16:00 Msza święta pontyfikalna pod przewodnictwem Delegata Papieskiego Ks. Arcybiskupa Jana Pawłowskiego, Szefa Trzeciej Sekcji Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, Sekretarza ds. Reprezentacji Papieskich

ok 18:00 przejście pielgrzymów prowadzonych przez Orkiestrę Reprezentacyjną Wojska Polskiego na plac Centrum Kultury i Rekreacji w Kobylance, na miejscu poczęstunek na pielgrzymów oraz koncert Orkiestry WP.

20:00 Koncert chóru Soli Deo z Kobylanki „Magnificat”

21:00 Apel Jasnogórski

19 września – uroczystości połączone z festynem rodzinnym

11:30 Uroczysta Msza Święta z okazji 45-lecia kapłaństwa Ks. Kazimierza Drynikowskiego

12:30 -14:00 gry/zabawy/konkursy dla dzieci i rodziców

- wata cukrowa dla dzieci

- pokaz baniek mydlanych

- malowanie buziek

- kawa/herbata/grillowanie

13:30-14:00 Czytamy dzieciom

14:00-14:30 Koncert zespołu dziecięcego Rupaki

14:30-15:00 Koncert - ks. Maciej Czaczyk (zwycięzca II edycji „Must be the music”)

15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego

15:15 – 16:45 Koncert zespołu „Siewcy Lednicy”

17:00– 18:00 Koncert zespołu „Propaganda Dei”

19:00 Msza Święta

Rozmowa z ks. Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim

Powiązanie Kościoła z polityką jest dla niego szkodliwe

W piątek 3 września gościem Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Goleniowie był ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski, znany działacz społeczny, w czasach PRL uczestnik opozycji antykomunistycznej. W Goleniowie zaprezentował on swoją ostatnią książkę pt. „Kościół ma być przeźroczysty”.

Dostrzegamy w naszym kraju zjawisko osaczenia Kościoła z jednej strony przez tych, którzy chcą go „odpiłowywać” a z drugiej strony przez tych, którzy chcą sobie „wykupić” miejsca w pierwszych ławkach. Co w takiej sytuacji powinien zrobić Kościół by zachować integralność i nienaruszalność swej istoty?

Kościół jest wspólnotą wszystkich ludzi ochrzczonych. Tak więc zarówno to wspomniane odpiłowywanie Kościoła jest złe, jak i z drugiej strony to obserwowane faryzejskie podejście, że trzeba w pierwszych ławkach usadawiać polityków, utrwalając w ten sposób sojusz ołtarza z tronem. Mamy więc do czynienia z dwiema skrajnościami, które są po prostu złe. Patrząc na to wszystko, tęsknię trochę za tymi czasami, które sam przeżyłem. Mówię tu zwłaszcza o czasach Solidarności, gdy Kościół był autentycznie z ludźmi, stanowiąc enklawę także dla osób niewierzących i niepraktykujących. Przykładem takiego dobrze rozumianego otwarcia w Kościele był dla przykładu ruch oazowy. Czekamy obecnie na beatyfikację księdza Franciszka Blachnickiego, który był jego inicjatorem. Działalność tego ruchu, zwłaszcza w tamtych trudnych czasach ucisku narodu przez reżim, stanowił niesłychanie pozytywne doświadczenie, będące autentycznym ożywieniem wewnątrz wspólnoty Kościoła. Zresztą już samo określenie oaza oznacza żywą wodę, która daje siłę. Niestety obecnie Kościół w Polsce idzie bardziej w kierunku instytucji. Widzimy ciągle relacje polityków z Kościołem, co jest rażące dla wielu osób wierzących.

Sporo kontrowersji, które niestety niezbyt korzystnie odbiły się na wizerunku Kościoła, wywołało stwierdzenie nieważności poprzednich małżeństw kościelnych prezesa Telewizji Polskiej i jego obecnej żony a później zawarcie przez nich drugiego małżeństwa w Sanktuarium w Łagiewnikach. Jakie mogą być według księdza tego konsekwencje w kontekście nauczania Kościoła na temat istoty i powagi sakramentalnego związku małżeńskiego?

Na początku zaznaczmy tylko, że w Kościele nie ma ani rozvodu ani rozwiązania małżeństwa. Jest tylko stwierdzenie, że w chwili zawarcia było ono nieważne, czyli kandydaci do tego sakramentu nie spełniali określonych warunków. I niestety zarówno z moich doświadczeń jak i rozmów z wieloma księżmi, nagle z małej furtki uczyniono w tym względzie szeroko otwartą bramę. Jeżeli chodzi o sprawę pana Jacka Kurskiego, to jak pan słusznie zauważył, doszło do stwierdzenia nieważności małżeństwa zarówno jego jak i jego obecnej żony. Oboje mają dzieci z poprzednich małżeństw i teraz taka decyzja jest absolutnie niezrozumiała dla wiernych. Uważam, że w takich sprawach powinna być podana informacja dla czego doszło do stwierdzenia nieważności ich poprzednich małżeństw kościelnych, oczywiście z zachowaniem prywatności i poufności, itd., Niestety obecnie dochodzi do sytuacji, w której ludzie, patrząc na przykład pana Kurskiego i jego obecnej żony, mogą zrozumieć, że stwierdzenie nieważności sakramentalnego związku jest kwestią jakichś układów. Pojawia się też pytanie, jak w tym wszystkim czują się dzieci z ich poprzednich małżeństw. Co gorsze, uczyniono z tego drugiego ślubu Jacka Kurskiego prawdziwy medialny show. Drugie małżeństwo prezesa telewizji było błogosławione przez księdza w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego, zrobiło się więc z tego wszystkiego widowisko w bardzo złym znaczeniu tego słowa. Sądzę, że u wielu osób wywołało to autentyczne zgorszenie. Trzeba też tutaj podkreślić fakt, że pan Kurski robił co mógł, żeby nadać temu taką zewnętrzną oprawę. To wszystko odbywa się na zasadzie pewnej prowokacji wobec wiernych. Myślę, że zabrakło tutaj roztropności ze strony duszpasterzy, którzy nie powinni się na takie rzeczy zgodzić. Znam przypadki, że Kościół stwierdzał, że małżeństwo zostało zawarte w sposób nieważny. Osoba z takiego związku mogła zawrzeć ponownie kościelny związek małżeński, ale nigdy się to nie działo przy ka-

Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski i Piotr Słomski

merach i w świetle reflektorów. Taki ponowny związek jest zawierany w zaciszu kaplicy, tak by spełnione zostały oczywiście wszelkie wymogi wynikające z przyjęcia sakramentu, ale nigdy nie jest to wydarzenie także dla wspólnoty parafialnej takiej osoby. Znam w Krakowie księży i wiernych, którzy oficjalnie pisali do kurii w proteście przeciwko takiej formie przyjęcia przez pana Kurskiego małżeństwa, zwłaszcza, że ani on ani jego obecna żona nie są mieszkańcami Krakowa. Tak więc nawet nie mieli powodu zawierać swojego małżeństwa w Krakowie. A jeżeli już nawet chcieli, to nie powinni byli otrzymywać zgody na zawarcie ponownego małżeństwa w sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach.

Ostatnio zarówno papież Franciszek jak i biskupi, także w Polsce, zachęcają do szczepienia się przeciw Covid-19 nawiązując przy tym często do imperatywu moralnego, jakim jest miłość bliźniego. Czy według księdza zachęcanie do szczepień jak i angażowanie się w ich przeprowadzanie leży w sferze misji Kościoła?

Jestem za tym, żeby w sposób rozsądny zachęcać ludzi do szczepień. Zresztą z racji na fakt, że sam wraz z moimi współpracownikami w Fundacji im. Brata Alberta, opiekujemy się niepełnosprawnymi, poddaliśmy zarówno siebie

jak i naszych podopiecznych szczepieniu przeciw Covid-19. Jednakże, co muszę tutaj podkreślić, nigdy nie było to szczepienie przymusowe. Nie stosowaliśmy też szantażu moralnego w postaci stwierdzenia, że jak się nie zaszczepisz to robisz komuś krzywdę. Mogę powiedzieć, że w naszej fundacji pracuje kilka osób, które się ostatecznie nie zaszczepiły i to z różnych powodów. Jak wiadomo istnieją po temu określone przesłanki. Niedawno byłem w Austrii, gdzie się już praktycznie nigdzie nie wejdzie jeśli nie okaże się certyfikatu o przyjęciu szczepienia. Jest tam więc już selekcja na przysłowiowych lepszych i gorszych. Do czegoś takiego na pewno nie może dojść, bo to budzi słuszny protest.

Jest ksiądz znany z swego wieloletniego zaangażowania na rzecz utrwalania pamięci o Rzezi Wołyńskiej, dokonanej na ludności polskiej przez ukraińskich nacjonalistów z OUN-UPA. Niestety wciąż nie możemy się doczekać uznania tej zbrodni przez stronę ukraińską. Nie ma też w tym względzie praktycznie żadnych skutecznych działań rządzących naszym krajem polityków na polu kształtowania relacji z Ukrainą.

Jeżeli cokolwiek w tym temacie poszło w dobrym kierunku, to jedynie w świadomości społecznej Polaków. Nasze społeczeństwo zostało na przełomie kilkunastu lat, poprzez różne

akcje, dobrze poinformowane o tym, co stało się z Polakami na Wołyniu. Z pewnością do tych pozytywnych działań można zaliczyć film Wojciecha Smarzowskiego „Wołyń”. Trzeba też wspomnieć o akcjach wielu środowisk, wśród których na wspomnienie zasługuje osoba śp. Jerzego Muzyły ze Szczecina, prezesa Stowarzyszenia Kresy Wschodnie-Dziedzictwo i Pamięć. Jego misją było m.in. ufundowanie i poświęcenie pomnika ofiar nacjonalizmu ukraińskiego. Więc tego typu działania w różnych środowiskach lokalnych bardzo dużo zmieniły. Natomiast przebicie się z tym tematem do polityków jest rzeczą okropną. Widać tutaj wśród nich cynizm tego typu, że mówią podczas wyborów o pamięci o Rzezi wołyńskiej a później trudno się od nich doprosić jakichkolwiek skutecznych działań w tym względzie w kształtowaniu relacji z Ukrainą. A zobaczmy dla przykładu jak państwo Izrael dba o sprawy Holokaustu. Można się zgadzać lub nie odnośnie metod kulturowania tej pamięci, ale efekt w postaci istnienia Holocaustu w zbiorowej świadomości nie tylko Żydów jest widoczny. A przecież jeżeli chodzi o Rzeź wołyńską, to nie chodzi nam o jakąś zemstę, ale o pochowanie ofiar i o pamięć opartą na prawdzie. Niestety tutaj polski establishment polityczny niezależnie od barw politycznych nie staje na wysokości zadania.

Od prawie 35 lat prowadzi książkę wspomnianą już tutaj Fundację im. Brata Alberta, której celem jest niesienie pomocy osobom zmagającym się z niepełnosprawnością intelektualną.

W końcu lat '70 i na początku lat '80 w ogóle problem osób niepełnosprawnych polegał na tym, że władze komunistyczne uważały, że tacy ludzie co prawda istnieją, ale tylko na „zgniłym kapitalistycznym zachodzie”. Tylko tam, jak głoszono, mieli być upośledzeni i bezdomni. Natomiast w Polsce jako tzw. „socjalistycznym raju na ziemi”, upośledzonych nie mogło być. Rodzice osób zmagających się z upośledzeniem intelektualnym mieli problem w ogóle z przebicciem się z tematem, że coś takiego istnieje. Nie było żadnych stowarzyszeń ani organizacji. Jedyne stowarzyszenie, jakie istniało to TPD czyli Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. I wtedy pojawił się także w Polsce Ruch Wiara i Światło. Jako kleryk miałem okazję poznać to środowisko, które było dla mnie osobiście czymś zupełnie nowym. Bardzo poruszyła mnie w nim postawa należących do tego ruchu rodziców, którzy reprezentowali w moich oczach autentyczną świętość poprzez poświęcenie dla swoich zmagających się z upośledzeniem dzieci. W tamtych ciężkich komunistycznych czasach ci rodzice byli często szykanowani i wyśmiewani. To właśnie tylko dzięki tym rodzicom ich upośledzone dzieci mogły jakkolwiek funkcjonować. Nie było wtedy żadnej systemowej pomocy, jak np. warsztaty zajęciowe. To dom rodzinny stanowił dla tych osób miejsce, w którym były akceptowane. Przykłady tych rodziców zawsze mnie przekonywały, ponieważ często można było u nich zobaczyć postawę wręcz heroiczną. Musimy sobie zdać sprawę z tego, że ludzie upośledzeni są obdarzeni wieloma talentami. Za przykład można podać znanego malarza Niki-fora. Od wielu lat współpracuję też z Anną Dymną, która rozwija teatry osób niepełnosprawnych. Wśród upośledzonych znajdują się i takie osoby, które świetnie opiekują się np. zwierzętami. Można by wymienić tu jeszcze wiele innych przykładów. Ci ludzie mają naprawdę wiele wspaniałych talentów, które trzeba w nich odkrywać i rozwijać.

Już niebawem będziemy mieli dwoje nowych błogosławionych ks. kardynała

Stefana Wyszyńskiego prymasa Polski oraz Matkę Różę Czacką zakonnicę, filantropkę, opiekunkę niewidomych oraz założycielkę Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża. Na uwagę w tym kontekście zasługuje fakt, że bliźniacza siostra księdza mamy, siostra Miriam Isakowicz, członki wspomnianego Zgromadzenia, zetknęła się w swoim życiu z mającą zostać właśnie wyniesioną na ołtarze Różą Czacką.

Moja ciocia trafiła do zgromadzenia założonego przez Matkę Różę Czacką i jeszcze zdążyła ją poznać. Jest taka historia, że ciocia już w czasie studiów matematycznych chciała wstąpić do zakonu. Jednakże matka Róża Czacka powiedziała jej, żeby najpierw skończyła studia, bo w ten sposób przyda się zgromadzeniu jako nauczycielka, a poza tym miało to być wskazane przez Matkę Różę Czacką czas próby dla mojej cici. Po ukończeniu studiów ciocia wstąpiła do Zakonu. Przez wiele lat siostra Miriam uczyła niewidome dzieci w Laskach. Ciocia uczyła się też wtedy sumiennie hiszpańskiego, ponieważ miała wyjechać na misję na Filipiny, jednakże została ostatecznie wysłana by pracować na Ukrainie. Trafiła w ten sposób w nasze rodzinne strony. Jej ojciec a mój dziadek urodził się na Ukrainie, był z pochodzenia Ormianinem. Ciocia stała się więc naocznym świadkiem odradzania się struktury Kościoła na tamtych terenach, bo wraz z inną siostrą były pierwszymi zakonnicami, które przybyły do państwa postkomunistycznego. Trafiły najpierw pod Tarnopol, gdzie tylko najstarsi ludzie pamiętali jak wyglądają siostry zakonne. Później ciocia pracowała w Charkowie, następnie w Żytomierzu. Dwa lata temu powróciła do Polski. W lutym tego roku skończyła 90 lat. Muszę przyznać, że ciocia Miriam, podobnie zresztą jak brat mojego prapradziadka arcybiskup Izaak Mikołaj Isakowicz, ormiański metropolita lwowski, który był nie tylko wybitnym duszpasterzem, ale oddawał się także pracy społecznej, zawsze stanowił dla mnie źródło duchowej inspiracji. Cechą mojej rodziny był zawsze katolicyzm społecznikowski i w takim właśnie duchu zostałem wychowany i ukształtowany.

Bardzo dziękuję za rozmowę
Piotr Stomski

Lubisz śpiewać zgłoś się do MDK

W Młodzieżowym Domu Kultury przy Portowej 3 odbędą się przesłuchania dla dzieci i młodzieży. Chcesz dołączyć do Rupaków, Dzikiego Wina, zespołu Layla lub Teatrzyku Pestka? Jest niezwykła okazja! Przyjdź i sprawdź swoje możliwości!

Przesłuchania odbędą się 14.09. godz. 17:00 Teatrzyk Pestka, 17.09. godz. 17:00 Mini Rupaki oraz wszyscy chcący śpiewać.

Rupaki to zespół, którego nie trzeba przedstawiać. Dzieciaki znane na całą Polskę zdobywają najwyższe noty na ogólnopolskich scenach muzycznych. To właśnie w tych zespołach swoje pierwsze kroki stawiali m.in. przedstawiciele nowej generacji polskich raperów Kubańczyk, Łukasz Brodowski, który wraz z największymi gwiazdami wystąpił na najważniejszej scenie Polski, podczas 58. Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu czy Nailah Vitha,

która w 36. Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie zdobyła srebro i nominację na Międzynarodowy Festiwal Piosenki na Malcie. „Matką” sukcesów młodych ludzi jest Ewa Krysian. Znana stargardzianka i kompozytorka jest autorką wielu piosenek dla dzieci i dorosłych, spektakli teatralnych a także widowisk muzycznych.

Zespół Layla prowadzony jest przez Aleksandrę Krysian, absolwentki Akademii Muzycznej w Poznaniu. Pani Aleksandra to wybitna akompaniator, wokalistka, pianistka, specjalistka emisji głosu a na co dzień nauczyciel w Ogólnokształcą-

cej Szkole Muzycznej I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego w Szczecinie. Przede wszystkim Pani Ola to wspaniała przyjaciółka młodego, zdolnego (lub jeszcze nie wiedzącego o swoich zdolnościach) pokolenia!

Info MDK/opr red

FILARY zapraszają na piknik

Coraz bliżej do otwarcia Stargardzkiego Centrum Nauki FILARY. To zupełnie nowe miejsce na mapie naszego miasta. Zwiedzający zrozumieją prawa, według których funkcjonuje nasz świat, ale też poznają wiele ciekawostek z życia swoich przodków. Z kolei na ostatnim piętrze zetkną się z innowacyjnymi technologiami.

Przedsmak pełnej oferty SCN już w sobotę (25.09.) na Pikniku Naukowym w Parku Zamkowym.

FILARY to historia, nauka i innowacje – wszystko podane w atrakcyjny, nowoczesny sposób. Podczas imprezy w parku będzie można dowiedzieć się czegoś nowego, a przy okazji spędzić ciekawie czas. Coś dla siebie znajdą stargardzianie w każdym wieku. Po fascynującym spotkaniu z historią i nauką będzie

też chwila na zabawę dla dzieci i sprawdzenie oferty food trucków oraz kawiarenki.

Początek pikniku w sobotę (25.09.) o 11:00 w Parku Zamkowym przy Baszcie Białogłowie. Na odwiedzających będą czekać atrakcje podzielone na 3 FILARY:

HISTORIA – lokalne grupy rekonstrukcyjne zaprezentują stroje ludzi, którzy mieszkali tutaj w średniowieczu, a także pokażą jak nasi przodkowie żyli i

jakimi pracami się zajmowali.

NAUKA – w tej strefie będzie można zobaczyć widowiskowe pokazy chemiczne i fizyczne. O nauce w ciekawy sposób opowiedzą przedstawiciele Zachodniopomorskiej Sieci Centrów Nauki.

INNOWACJE – najnowsze zdobycze techniki i najnowocześniejsze technologie – tutaj ogranicza nas tylko wyobraźnia!

Info UM/opr red

OGŁOSZENIE

DOŻYNKI GMINY DOLICE
11.09.2021 r. godz. 14.00
Plac za Urzędem Gminy w Dolicach

7.00	Dożynkowe Zawody Wędkarskie (jez. Pyrzyckie)
11.00	Finał Podwórkowej Ligi Piłkarskiej (boisko szkolne ul. Ogrodowa)
14.00	Msza Św. w kościele w Dolicach i Korowód na plac za Urzędem Gminy
15.15	Obrzęd Dożynkowy
16.10	Oficjalne powitanie Gości
16.20	Ogłoszenie konkursów: „Najpiękniejszy Wieniec Dożynkowy” i „Najpiękniejsze Stoisko Dożynkowe”
16.30	Występ artystyczny młodzieży ze „Studia Piosenki”
16.50	Ogłoszenie wyników konkursów, zawodów
17.20	Występ zespołu „Kalina”
18.00	Gwiazda wieczoru - artyści z „Kabaretu Pod Wyrwigroszem”
20.00	Koncert zespołu „CAPITAN FOLK”
21.30	Zabawa taneczna
1.00	Zakończenie Dożynek

Sponsorzy Wydarzenia:
RABENHOF, HEINRICH Sp. z o.o.

Logo GAZ
Punkt informacyjny, Dmuchańce dla dzieci, Stoiska gastronomiczne

COOLTUROWNIK

dla dzieci i młodzieży

Nr 82

✂ ZRÓB TO SAM

Potrzebne rzeczy do wykonania organizerów ANGRY BIRDS oraz LEGO: słoiki, farby, czarny flamaster.

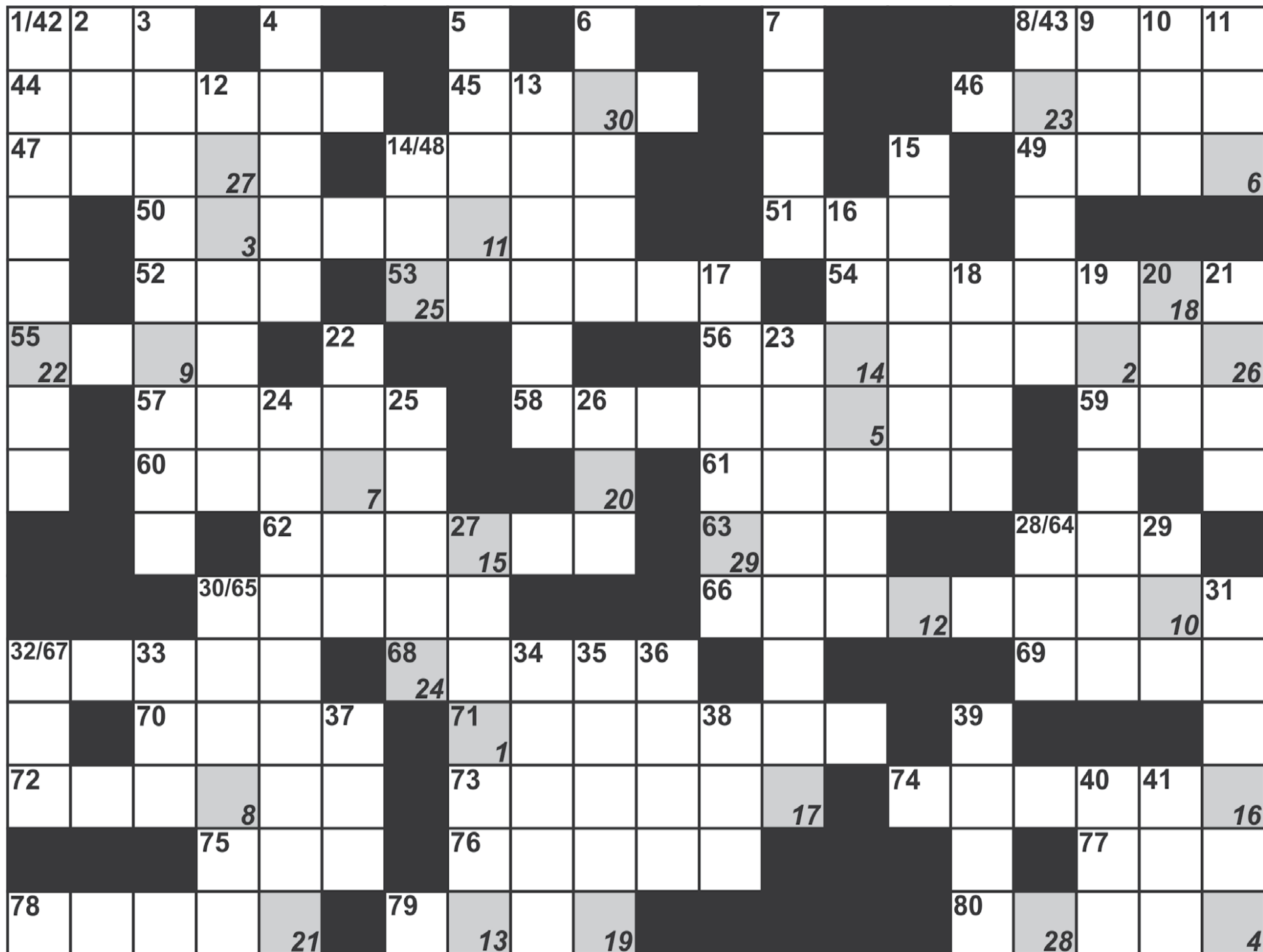
✎ Młody artysta

KREATYWNA WYKREŚLANKA AKTYWNEJ PRZERWY			
Każdego dnia zrób i wykreśl 4 aktywności			
Usiądź wygodnie, zamknij oczy i zacznij powoli oddychać, głośno licząc oddechy od 20 do 0.	Zrób 20 pajacyków i 10 przysiadów.	Wypij ulubiony ciepły napój.	Narysuj coś, pokoloruj przez 10 minut.
Pokrój owoce i stwórz własną sałatkę owocową.	Pomyśl o 5 rzeczach, które sprawiają Ci przyjemność i zrób jedną z nich zaraz po zakończeniu lekcji.	Wstań, wykonaj 10 skłonów z mocnym wyciągnięciem się do góry.	Spójrz w lewo, w prawo, do góry, do dołu, ruszając przy tym głową. Powtórz to 5 razy.
Zjedz zdrowy i pełnowartościowy obiad.	Przejdź się po domu bez urządzeń elektronicznych w rękach.	Wypisz 3 czynności, które wykonasz po zakończeniu zajęć.	Zapytaj rodziców albo rodzeństwo czy możesz im w czymś pomóc.
Posłuchaj ulubionej piosenki.	Znajdź i dotknij 5 przedmiotów zaczynających się na literę S.	Wypij szklankę wody.	Położ się na kanapie i rozprostuj się. Poleż tak przez 3-5 minut.
Zamknij oczy i odlicz w myślach 60 sekund. Możesz sprawdzić ze stoperem ile realnie czasu Ci to zajęło.	Położ się na plecach, złap rękoma za stopy (kołyska) i bujaj się na boki przez 1 minutę.	Zjedz zdrowe drugie śniadanie. W miarę możliwości zrób to w innym pokoju.	Puść piosenkę i zatańcz do niej.

KRZYŻÓWKA *Z nagrodą!*

Dwie pierwsze osoby, które przyjdą we wtorek z właściwie rozwiązaną krzyżówką i hasłem, otrzymają najnowsze wydanie Dziennika Stargardzkiego. Gazetę można odebrać od godziny 9.00 w siedzibie redakcji przy ul. Pierwszej Brygady 35 pokój 602. Powodzenia!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Pionowo:

- Łukasiński lub Czuma
- ... Sumac, piosenkarka
- efektowne podrzucanie
- rzadki pierwiastek chemiczny
- zastępuje każdą kartę
- kosmopolityczny, chroniony w Polsce ptak
- znosi jaja
- Władysław, książę polski
- patetyczny utwór
- drążek do ćwiczeń gimnastycznych
- rozstrzyga w sprawach administracyjnych
- stolica województwa podkarpackiego
- wyprawa myśliwska w Afryce
- krzew o srebrzystych baziach

- kółka przy butach

- wariatka
- kolebka podobna do bryczki
- miasto w pld. Jordanii
- pan z 26 II
- sztuczny kauczuk
- waszeć
- statek marynarki wojennej
- kryta lektura z Dalekiego Wschodu
- koralewiec lub stulbia
- miasto w Etiopii
- ogród ze zwierzętami
- rodzaj fali
- rządził Rosją
- werset Koranu
- miasto wojewódzkie, ośrodek sportu szybowcowego
- Władysław, generał (1892-1970)
- według Biblii stwórcy świat

- miasto i port

- ... Gomez de la Serna
  - królewski rozporządzenie
  - strata towaru na wadze
  - matka wiatrów
  - wulkaniczny komin
  - ryba nie lubiąca Wigilii
  - środek do czyszczenia
  - Midori ..., japońska łyżwiarka.
- Poziomo:**
- także demograficzny
  - groźny przyładek
  - instrument muzyczny
  - osuwisko
  - muszla w sanitariacie
  - reklamowany proszek do prania
  - mityczny lotniarz
  - biblijne określenie nędznika
  - imię kabaretowej Pigwy

- wiertło dawniej
- środek odurzający
- Indianin znad Orinoko
- szyft do ust
- hiszpańska Agnieszka
- fanatyk, zapaleniec
- oddzielenie się od rodziny kilku rojów pszczelich
- oddzielny pokój, w którym umieszcza się osoby podejrzane o chorobę zakaźną
- wieje nad Gardą
- częstka materii
- Prost lub Delon
- odwaga, waleczność
- rzeka w Bieszczadach
- amerykański urząd do spraw wywiadu
- komonica, rośnie na łąkach
- słynna ... P.
- sworzeń
- niewielki mur

- Patrick, amer. lekkoatleta, mistrz olimp. w rzucie młotem (1920)
  - Artur, tenisista amerykański
  - wysyłka listu
  - koszula śmiertelna lub prześcieradło okrywające nieboszczyka
  - zw. org.
  - pokarm dla zwierząt
  - część twarzy
  - lemur, akuba
  - szary metal, l. a. 39
  - ptak z rzędu siewkowatych
  - dawna gra w karty
  - tam oddawano cześć Afrodycie.
- PODPowiedź:** ARA-WAK, KER, MAAN, PAFOS, WINT,

APTEKI DYŻURNE
W STARGARDZIEDYŻUR ROZPOCZYNA SIĘ O GODZ. 8:00 RANO
I KOŃCZY O GODZ. 8:00 NASTĘPNEGO DNIA

10.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

11.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

12.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

13.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

14.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

15.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

16.09.2021 r. -
„Centrum Zdrowia”
ul. Piłsudskiego 90
91-578-13-29

OGŁOSZENIA
DROBNE50-gr za słowo
kupno sprzedaż wyprzedaż motoryzacja praca inne

NIERUCHOMOŚCI

- Zamienię mieszkanie 2 pokojowe na dom z dopłatą, tel. 601976591
- Kupię działkę lub dom, za gotówkę tel. 604842195

- Gospodarstwo kupię za gotówkę tel. 604842195

- Wyprzedaż garażowa od A do Z. Tel. 571-45-55-61

- Zamienię mieszkanie 2 pokojowe na dom z dopłatą, tel. 601976591

- Działki budowlane w Grzędzicach, 4 km od Stargardu. Uzbrojone, wydane warunki zabudowy. Tel. (91) 576-41-10, lub 695-986-397

- Działkę budowlaną o pow. 3000 m2 z linią brzegową Jeziora Woświn. Cena 30 zł/m2. Tel. (91) 439-18-80 lub 502-914-559

- Kupię działkę lub dom, za gotówkę tel. 792042014

- **Sprzedam salon fryzjersko - kosmetyczny Goleniów Tel. 603 959 654**

MOTORYZACJA

- Kupię stary motorower, motocykl. Tel. 790-716-816

- Kupię przyczepę wywrotkę może być do remontu. tel 782 655 123 lub 669 653 515

- Kupię ładowarkę teleskopową, koparko-ładowarkę stan bez znaczenia, może być do remontu tel. 782 655 123 lub 669 653 515

- **Sprzedam Opel Vectra 1.8 benzyna + gaz, rok produkcji 2006, nowy silnik, stan techniczny bardzo dobry. Cena 11000 zł**

do negocjacji. Tel. 501 832 458 (9.04.2021)

- Sprzedam stalowe felgi do VW Golf V, 4 szt. 15", tel 605 522 340

ROLNICTWO

- **SPRZEDAM PAPUGI. 512 482 344**

- Sprzedam kultywator Forsznit 5m, pług 2-skbowy i 3-skbowy, ciągnik Ursus 355 nierejestrowany, przyczepa nierejestrowana, prasa kostkująca polska, kombajn Bizon. Cena do uzgodnienia. Tel 501 549 756

- **Szkółka w Karsku koło Nowogardu poleca bardzo duży wybór drzew owocowych, różne odmiany i krzewy, tuje szmaragd wysokości 70-80 cm 10 zł za sztukę. Tel. 606 106 142**

- Łubin sprzedam. Tel. 603 467 609

- Sprzedam Ursus C-360 z dokumentami. Tel. 795 911 886

- Sprzedam siano w kostkach, opryskiwacz 400 l. 12m, przyczepkę ogólnoużytkową, kamień polny, silnik elektryczny 7KW, obsypniki do ziemniaków. Tel. 606 576 417.

- Sprzedam przyczepę D-47, wywrotkę, do remontu lub zamienię na przyczepę 3,5t. wywrotkę. Tel. 795 911 886

- Sprzedam kombajn zbożowy, siewnik Stegstat 3m, spawarkę Bester, prostownik, szlifierkę stołową i inne narzędzia, słomę żytnią w kostkach. tel. 608 791 487

- Zestaw siewny Fiona 3M cena 10 tys. zł, kombajn zbożowy Bizon -15 tys. zł, rozsiewacz nawozów- 3 tys zł, pług obrotowy 3-skbowy cna 10 tys. zł. tel. 602708518

PRACA

- Ziemniaki jadalne. 608 01 39 95

- Zatrudnię Pana do prac w ogrodzie przydomowym w Stargardzie. Tel. 609-706-992

- Zatrudnię pana do prac w ogrodzie przydomowym w Stargardzie. Tel. 609-706-992

- Prace remontowo-budowlane, 30 lat doświadczenia. Tel. 504-258-129

- **Zatrudnię kierowcę C+E praca na miejscu. Tel. 501 923 309**

- **Przyjmę pomocnika montażysty mebli, 5000-7000 zł netto, wyjazdy od pon. do pt, prawo jazdy kat. B, tel. 781-060-250**

- Usługi remontowo-budowlane, 30 lat doświadczenia. Tel. 504-258-129

- Praca w Niemczech - monter, ślusarz, tel. 696 443 643

- Zatrudnię kierowcę C+E - Niemcy-wschodnie. Zakwaterowanie, umowa i stawki niemieckie, system pracy 2/1 i inne. Tel. 0049 179 3405 475 lub sms- oddzwonię.

- **Zatrudnię mechanika oraz pomocnika samochodów ciężarowych. Tel. 885 555 263**

- Zatrudnię blacharza, mechanika - tel. 601 149 769 (6.12)

- Serwis sprząający w Kobylance zatrudni do pracy osobę z orzeczeniem o niepełnosprawności.

- Firma zatrudni do pracy w Niemczech (okolice Berlina) operatorów minikoparek z kategorią prawa jazdy B E. Zatrudnienie na warunkach niemieckich. Zakwaterowanie oraz cotygodniowy weekendowy powrót do domu na koszt firmy. Tel. 609-697-028 (31.01.2020)

- Blacharz/mechanik zatrudnię - tel. 603-742-034 (6.03)

- Zatrudnię blacharza/lakiernika/mechanika. Tel. 603-742-034

- Kierowca C+E Polska - Szwecja. Tel. 601420009 (21.08)

- **Zatrudnię kierowcę C+E, może być emeryt, również dorywczo, kraj. Tel. 783 678 674 (13.10)**

- PRZYJMĘ POMOCNIKA MONTAŻYSTY MEBLI. WYNAGANE: PRAWO JAZDY I J.ANG LUB NIEM.KOMUNIKATYWNY. 781060250

- Wykonam prace remontowo-budowlane. 35 lat doświadczenia w budownictwie. Tel. 504-258-129

- Montaż klimatyzacji i systemów wentylacyjnych tel. 607 329 710

- **Opiekunki do Niemiec od zaraz. 533 848 005** Zatrudnię kierowcę C+E, Norwegia - Czechy - Słowacja - Węgry, atrakcyjne wynagrodzenie, Tel. 607 585 561

- Zatrudnię kierowcę C+E, Norwegia - Czechy - Słowacja - Węgry, atrakcyjne wynagrodzenie, Tel. 607 585 561

- **Praca w Szwecji/okolice Göteborg. Szukam stolarzy/budowlanców do pracy w Szwecji. Wszelkie informacje pod numerem tel. + 467 621 85 566 - Daniel**

- **Zatrudnię osobę na warsztat do wymiany opon. 885 555 263**

- **Zatrudnię mechanika oraz pomocnika samochodów ciężarowych. Tel. 885 555 263**

- **Zatrudnię kierowcę C+E, może być emeryt, również dorywczo, kraj. Tel. 783 678 674**

INNE

- Akordeon 80 bas niemiecki Weltmeister biały. Stan idealny, z futerałem. Cena 1200 zł. Tel. 668-399-239

- Teownik 40x40x4. Tel. 600-345-608

- Grubościówko-wyrówniarkę w elementach, antyk. Tel. 600-345-608

- Sprzedam płyty warstwowe. Tel. 507 893 890

- Kupię stare polskie komiksy i literaturę polską. Tel. 790 716 816

- Sprzedam rower Wigry (składek) cena 130 zł, namiot cena 40 zł, rożen elektryczny cena 60 zł, kuchnia wraz z butlami (5 kg i 2 kg), cena 30 zł. Tel. 602-706-890

Zlecę remont części dachu i tarasu w domu k/Nowogardu. Tel. 660 206 233

**Niepełnosprawni
PAKOWANIE
3 zmiany - Stargard
Tel. 734 108 163**

DZIENNIK
STARGARDZKI

ul. Pierwszej Brygady 35
pokój 602
73-110 Stargard
Redakcja czynna
od pon. do pt.
w godz. 8.00-16.00
tel. 511 407 627
91 573 09 96
redakcja@
dziennikstargardzki.pl

Redakcja

Piotr Słomski (red. naczelny)
Tel: 511 407 627
Marcin Brański
Michał Padiasek

Sekretariat

Dorota Marianańska

Kolportaż

Leszek Gulak

Reklama

tel. 91 39 22 165
tel. 506 638 789
redakcja@dziennikstargardzki.pl

Wydawca/druk

DJ Media Sp. z o. o.
ul. Kościuszki 10
73-150 Łobez

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji nadesłanych tekstów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada.

Strona internetowa:
www.dziennikstargardzki.pl

mikulski **nieruchomości**

Goleniów / Szczecin / Nowogard / Stargard / Świnoujście / Kołobrzeg / Gdańsk

SKONTAKTUJ
SIĘ Z NAMItel. +48 530 855 003
biuro@mikulski-nieruchomosci.pl

www.mikulski-nieruchomosci.pl

POLSKI WĘGIEL

NOWE NIŻSZE CENY!
PROMOCJA OBOWIĄZUJE DO WYCZERPANIA ZAPASÓW

SKŁAD OPAŁU

STARGARD SZCZECIŃSKI, UL. USŁUGOWA 1a
TEL. 91 573 33 00, KOM. 512 335 114EMKA
ELEKTROMONTNOWOGARD
biuro:
ul. 3 Maja 31
(budynek produkcji okien)
tel. 532-410-445

FOTOWOLTAIKA

- * Instalacje Fotowoltaiczne
- * Instalacje Elektryczne
- * Ekologiczne Ogrzewanie Elektryczne
- * Usługi Minikoparką

Tel. 663-256-243

f Emka Elektromont

SKUP złomu i makulatury

Resko, ul. Gdańska 16
tel. 516 785 789 - 509 349 767

INFORMATOR LOKALNY

Informacja turystyczna	91 578 54 66	Usługi pogrzebowe		Zakład Leczenia Zwierząt	91 5620123
Telefony alarmowe		Hades	91 573 04 98 lub 509 609 103	Gmina Ińsko	
Policja	997,112			Urząd Gminy	91 5623025
Straż Pożarna	998 lub 91 578 87 50	Apteki		Urząd Pocztowy	91 5623180
Pogotowie Ratunkowe	999	Kwiatowa	91 577 63 14	MGOPS	91 5621024
Straż Miejska	986 lub 91 577 50 90	Euro Apteka	91 577 50 86	Ośrodek Zdrowia	91 5623016
Żandarmeria	91 576 62 30	Novum	91 577 50 13	Przychodnia Rodzinna	91 5623771
Pogotowie Energetyczne	991	Alfa	91 834 08 60	Stomatolog Filip Stelter	693090222, lub
Pogotowie Gazowe	992	Rodzinna	91 835 20 11	Apteka Granulka	91 5623751 lub 503191220
Pogotowie Ciepłownicze	993	Apteka z Sercem Prima	91 563 64 12	Posterunek Policji	91 4813594
Pogotowie wodnokanalizacyjne	91 578 35 80	Natura	91 578 30 38		
Pogotowie weterynaryjne	91 577 00 30	Śródmiejska	91 834 62 66	Gmina Suchań	
		Grodzka	91 836 82 32	Urząd Gminy	91 5624015
Dyżur nocny	91 573 89 99	Apteka Chopina	91 577 25 00	MGOPS	91 5624015
Przychodnie Poradnie		Apteka Numer Jeden	91 391 79 17	Urząd Pocztowy	91 5624088
Szpital Centrala	91 577 63 55	Apteka Dyżurna		NZOZ	91 5624020
Przychodnia nr 6	91 578 56 16 lub 91 834 27 44	(przy Palcu Słonecznym)	91 391 03 04	Apteka (przy Palu Rynek)	91 5624022
Poradnia Medycyny Pracy	91 573 89 99	Apteka Miętowa	570 211 005	Gab. Stomatologiczny Teresa Cieślak	
Fam Med	91 578 38 74	Zachodnia	91 573 38 79		91 5624606
NZOZ „Zachód”	91 573 21 90	Vita	91 577 55 10	Gab. Weterynaryjny	507050495
		Staromiejska	91 577 24 43	Sadowski Jerzy	91 4813590
Przychodnia	91 576 63 28	PZF Cefarm Szczecin,		Posterunek Policji	91 5624089
Ewa Lek	91 834 04 76	ul. Piłsudskiego	91 577 17 68	Straż Miejska	
NZOZ „Medis”	91 577 26 00	PZF Cefarm Szczecin,			
Centrum Medyczne „Consilius”	577 55 66	ul. Szczecińska	91 573 46 09	Gmina Dolice	
Przychodnia Specjalistyczna		Nowa	91 577 59 90	Urząd Gminy	91 5640129
ul. Staszica	91 578 37 45	Na Zdrowie	91 573 89 60	Urząd Pocztowy	91 5640172
Poradnia PsychologicznoPedagogiczna		Przy Luxpolu	91 834 75 97	GOPS	91 5640129 lub 91 5640183
		Centrum	91 834 00 05	Na Zdrowie	91 5775805
NSZOZ Hipokrates	91 834 40 50	Dbam o Zdrowie	91 578 51 01	Apteka ul. Wiejska 53	91 5640049
WOMP Al. Żołnierza	91 573 64 00	Lekosfera DGA4 Kaufland	91 579 04 83	Gab. Stomatologiczny Iwona Małecka	
Urzędy		Twoja Apteka	91 578 11 18		91 5640686
Urząd Miasta	91 578 48 81	Apteka w Galerii Starówka	91 836 95 59	Gab. Weterynaryjny Dolwet	91 5640244 lub 604545266
Starostwo Powiatowe	91 480 48 00	Pocztą			
Urząd Gminy	91 561 34 10	ul. Wieniawskiego	500-216-523	Gmina Kobylanka	
Urząd Skarbowy	91 576 32 00	ul. Pogodna	91 573 55 52	Urząd Gminy	91 5610310
Powiatowy Urząd Pracy	91 578 40 01	ul. Szczecińska (Tesco)	91 573 50 39	Urząd Pocztowy	91 5610320
Urząd Stanu Cywilnego	91 577 26 66	ul. Lotników	91 576 01 69	GOPS	91 5788536 lub 91 5788538
Instytucje		ul. Lechonia	91 835 98 71	NZOZ	91 5610329
Sąd Rejonowy	91 578 74 31	ul. Tańskiego	91 834 52 37	Punkt Apteczny ul. Szkolna	91 5782632
Prokuratura Rejonowa	91 577 13 44	ul. Szczecińska 71	91 573 76 90	Gab. Stomatologiczny Anna Wojciechowska	
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	91 579 25 00	ul. Barnima	91 578 10 08		91 5610447
Polski Czerwony Krzyż	91 577 23 00	ul. Kwiatowa	91 577 05 91	Lecznica dla zwierząt Richter Zygmunt	91 5610318
Ognisko św. Brata Alberta	91 577 65 96	ul. Pocztowa	91 578 57 58		
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	91 480 49 09	Kultura		Gmina Marianowo	
Punkt Poradnictwa Rodzinnego	91 834 49 67	Muzeum	91 578 38 35	Urząd Gminy	91 5613866
Klub Abstynenta „Ala”	91 834 60 60 lub 698 615 315	Książnica Stargardzka	91 578 82 40	Urząd Pocztowy	91 5613820
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Stargardzkie Centrum Kultury	91 578 32 31	GOPS	91 5613866
sekretariat	91 578 45 83	Klub Wojskowy	91 576 64 75	NZOZ	91 5613810
Dział Pomocy Środowiskowej Pracownicy Socjalni	91 578 45 77, 91 578 45 71	Młodzieżowy Dom Kultury	91 834 43 01	Punkt Apteczny Medica	91 5618210
Dział Dodatków Mieszkaniowych	91 578 03 05	Dom Kultury Kolarza	91 573 23 24	Gab. Stomatologiczny Maja Kucharczyk	601111111
Dział Świadczeń Rodzinnych	91 578 03 19	Sport		Gab. Stomatologiczny Agnieszka MatkowskaMatysik	602516095
Dział Realizacji Pomocy Społecznej	91 578 02 75	Ośrodek Sportu i Rekreacji	91 573 25 70	Gmina Stara Dąbrowa	
Gospodarki Komunalnej		Młodzieżowy Ośrodek Sportowy	91 834 52 63	Urząd Gminy	91 5739820
Sekretariat:		Kręgielnia Rondo	91 834 10 20	Urząd Pocztowy	91 5613520
ul. Okrzei	91 577 12 74	Taxi		GOPS	91 5613568 lub 91 8356898
ul. Bogusława IV	91 577 01 69	Plus Taxi	665 790 000	Poradnia Medycyny Rodzinnej Cztery Pory Roku	91 3972295
Zakład Wodociągów i Kanalizacji	91 577 15 71, 91 579 27 57	Lider Taxi	91 573 00 00	Gab. Stomatologiczny Magdalena Brożek-Sztajne	663773208
Ujęcie wody	519 546 992	Halo Taxi	91 577 11 77	Gabinety stomatologiczne:	
Zakład Oczyszczania Miasta	91 577 01 69, 91 577 02 13	Gryf Taxi	91 573 44 44	Vegadent	91 5782889
Zakład Obsługi Urzędzeń Komunalnych	91 577 65 02	Szach Taxi	91 573 33 33	NZOZ MK Wasilewscy	669780309
Inne		Gabinety Weterynaryjne		ArtMedica	91 3076644
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	91 578 84 00, 91 578 84 52	Vis Vitalis ul. Łąbędzia 22	505 960 829	Rawicki Wojciech	601554441
Miejski Zakład Komunikacji	91 573 22 13	Pro Amicis		NZOZ Mazur	91 5733660
Towarzystwo Budownictwa Społecznego	91 578 47 50	ul. Pierwszej Brygady 21 A	91 577 51 68	Wedent	91 5615155
Zakład Zagospodarowania Odpadów	91 573 35 36	Janusz Grabiec		NZOZ Os. Zachód B14	91 5737373
Powiatowy Inspektorat Weterynarii	91 577 10 72	ul. Wieniawskiego 16	607 654 021	Dentimex	91 5737339
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	91 577 04 26	Gabinet Weterynaryjny Pietrzyk		DentalRondo	91 8340505
Parafie Rzymskokatolickie		Os. Zachód A9	91 573 35 83	Węclawik Maria	91 5733311
Parafia pw. Ducha Świętego	91 577 55 85	Małgorzata Lidwin Kaźmierkiewicz	501- 103-523	Horak B, Kościelniak M.	91 5782325
Parafia pw. św. Józefa	91 578 30 50	Ewa Czarny		DKdent Kozaczyńska	91 5761117
przy kościele św. Jana		ul. Krakowska	602 297 601	Rychterowicz J., AnikoWłodarczyk M.	607996697
Parafia pw. Miłosierdzia Bożego	91 573 21 12	GMINY		Centrum Zdrowia	604340927
Parafia pw. Chrystusa Króla Wszechświata	91 573 75 75	Gmina Stargard		Iwona KmiecikKulesza	91 5784744
Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	91 578 06 36	Urząd Gminy	91 561 34 10	Szajko Dorota	602798068
Parafia pw. NMP Królowej Świata	91 578 30 22	GOPS	91 561 34 40	Romuald Bąk, Szafranek Elżbieta	91 5781215
Parafia pw. Przemienienia Pańskiego	91 576 07 53	Gmina Chociwel		Ługowska Lucjana	91 5786997
Parafia pw. św. Krzyża	91 576 03 14	Urząd Gminy	91 56 22 001	Anna Matysiak	601750804
		Urząd Pocztowy	91 562 20 41	Roman Hamulak	91 5786242
		MGOPS	91 5622273	Klecze Joanna	91 4694135
		NZOZ	91 562 20 22	WaliszewskaWoźniak Lucyna	91 5775872
		Apteka Kelina	91 5622055	Unidental	91 5731416
		Apteka Hibiskus	63 2799370	Duodent II	91 5786185
		Gab. Stomatologiczny Katarzyna Brlęja	502444762	DmowskaKlemm Ewa	91 5775401
		Gromada	91 5622028	MDent	91 5781994 lub 502462038
		Gab. Weterynaryjny Adamski Andrzej		Brzozowska Jolanta	91 5786855
		Gmina Dobrzany		Duodent	91 5733207
		Urząd Gminy	91 5620201	Frydryszewska Elżbieta	91 5776662
		Urząd Pocztowy	91 5620007	Goryczko Alicja	91 5731852
		MGOPS	91 5620202	Kucharska Bożena	91 5760081
		Przychodnia Zdrowia Milewski	91 5620111	Wojciszewska Agata	91 5781902
		Przychodnia NZOZ „LekStomed”	508902458	LenkajtisWalczowska Małgorzata	603589011
		Apteka Nowa	91 5620860	Matysiak Anna	91 5770200
		Apteka Dbam o Zdrowie	915783604	Medis	91 5772600
		Gab. Stomatologiczny Natalia Petrasz		RybickaKania Anna	91 5762630
		Śliwicka	91 5620111	Stankiewicz Grażyna	91 5775951

PRZEPIS

Francuskie ciasteczka z brzoskwiniami

Składniki:
opakowanie ciasta francuskiego
2 brzoskwinie
dodatkowo:
cukier trzcinowy
płatki migdałowe
1-2 łyżki mleka

Przygotowanie:
Brzoskwinie obieramy, następnie przekrawamy na pół, usuwamy pestkę, miąższ kroimy w cienkie plasterki lub kosteczkę.
Piekarnik rozgrzewamy do temperatury 180°C.
Ciasto francuskie rozwijamy na papierze do pieczenia, następnie wykrawamy kółeczka o średnicy 10 cm.
Na każdym kawałeczku ciasta

wykładamy brzoskwinie, pozostawiając ok. 1 cm wolnego brzegu.
Ciasteczka skleamy, dociskając brzegi np. widelcem i przekładamy na formę wyłożoną papierem do pieczenia.
Na koniec przed pieczeniem wierzch ciasteczek smarujemy 1-2 łyżkami mleka, oprószamy płatkami migdałowymi i cukrem trzcinowym.
Pieczemy ok. 15-20 minut w piekarniku rozgrzanym do 180°C do uzyskania złotego koloru.
Francuskie ciasteczka z brzoskwiniami wyjmujemy z piekarnika, odstawiamy do przestygnięcia, przed podaniem możemy oprószyć cukrem pudrem.

OGŁOSZENIE

Drewno kominkowe,
drewno opałowe,
Tel. 508 163 512

ARMA NIERUCHOMOŚCI
FIRMA GODNA ZAUFANIA

SPRZEDAJ I KUP Z NAMÍ SVOJĄ NIERUCHOMOŚĆ

NIE RYZYKUJ!

ul. Mickiewicza 35/4b - róg Dworcowej
tel. 91 577 71 16
arma@arma.nieruchomosci.pl
www.arma.nieruchomosci.pl

KUPIĘ DREWNO
tartaczne
świerk, sosna, brzoza, topola
tel. 697 174 369

Schody drewniane
Tel. 604162322
www.liderschody.pl

Opiekunki w Niemczech
Sprawdzone oferty!
Tel. 91 506 55 55
Nawet 1500 EUR netto
+ PREMIA 300 EUR (brutto)

KOSIARKI TRAWNIKOWE
TRAKTORKI, KOSY,
GLEBOGRYZARKI
Kupuj u profesjonalisty - 25 lat na rynku
Serwis - Doradztwo - Kredyty - Części
MTD, Stihl, Stiga - PHU „SWISSPOL”
Stargard, Strachocin 44a - tel. 91 577 52 03
Stargard, ul. Czarnieckiego 10 - tel. 91 578 61 11

Rodzinna impreza rowerowa w Dobrzanych

4 września w Dobrzanych po raz IV odbył się Rodzinny Rajd Rowerowy. Na starcie stanęło kilkudziesięciu uczestników.

Gościnnie przybyli motocykliści, którzy zaprezentowali swoje maszyny.

O godzinie 9.30 uczestnicy rajdu zameldowali się w Parku Miejskim w Dobrzanych, gdzie był start. Trasa rajdu mierzyła ok. 20 km i biegła przez: Dobrzany – Błotno – Park nad Rzeczką – ul. Parkową w Dobrzanych. Jak zobowiązuje sama nazwa był to rajd rodzinny więc uczestniczyli w nim dorośli oraz dzieci.

W ramach imprezy zorganizowano również pokaz motocykli na parkingu za Urzędem Miejskim. O godzinie 11.00 motocykliści przejechali ulicami Dobrzan.

Po sportowej rywalizacji na wszystkich uczestników czeka-

ło ognisko i dania z grilla. Dla uczestników Rajdu zorganizowano loterię, w której do zdobycia były cenne nagrody. Nie zapomniano również o naj-

młodszych, na których czekały m.in. dmuchane zamki do skakania.

Info UG Dobrzany/opr red

W Rajdzie udział wziął również Burmistrz Dobrzan Paweł Filip.

Na starcie zameldowało się kilkudziesięciu zawodników

Miłą pamiątką będzie wspólne zdjęcie wszystkich uczestników IV Rodzinnego Rajdu Rowerowego

Szkoła Podstawowa nr 11 Honorowa odznaka dla trenera koszykówki

Nauczyciele ze Szkoły Podstawowej nr 11 to profesjonaliści w swoich dziedzinach. Potwierdzeniem może być trener koszykówki Przemysław Mardosiewicz.

Uchwałą Zarządu Polskiego Związku Koszykówki pan Przemysław Mardosiewicz otrzymał złotą odznakę PZKosz za zasługi dla Polskiego Związku Koszykówki.

Pan Przemysław odebrał gratulacje oraz życzenia dalszych sukcesów w Mistrzowskiej Jednostce.

Info SP11/opr red

© Summa Tadeusz

Pan Przemysław Mardosiewicz otrzymał złotą odznakę PZKosz za zasługi dla Polskiego Związku Koszykówki

OGŁOSZENIE

SALON FIRMOWY **kratki**

KOMINKI SOŁOWIEJ

ul. Boh. Warszawy 103a • NOWOGARD

- sprzedaż i montaż kominków oraz piecy spełniających normy Ecodesign 2022 (Ekoprojekt)
- kotłów na pelet
- kominków i piecy na gaz, ogrzewaczy tarasowych, biokominków, palenisk ogrodowych
- wkładów kominowych i kominów dwupłaszczowych
- akcesorii

Kontakt: e-mail: kominkisolowiej@idsl.pl

Tel. 507 967 205, 91 392 50 00

Zapraszamy od pn-pt. 9-17, sob 9-13

MECHANIKA SAMOCHODOWA

- wymiana rozrządów
- wymiana sprzęgieł
- wymiana uszczelnień pod głowicą
- naprawa zawieszenia
- naprawa układu kierowniczego
- naprawa układu hamulcowego
- remonty silników
- wymiana turbin

AUTO NAPRAWA

DIAGNOSTYKA SILNIKA

SERWIS KLIMATYZACJI

- napełnianie (przy napełnieniu odgrzybianie GRATIS)
- odgrzybianie
- naprawa
- wymiana chłodziw klimatyzacji
- wymiana sprężarek klimatyzacji

STARGARD • ul. Rzeźnicza 6-8 (na terenie Autoholowania Speedhol)

Arkadiusz Dudek - tel. 512 235 967

